

Mizoram State Library
15006

State Library, Mizoram, Aizawl

Accession Number 26112

Date of Receipt 25/1/93

Supplier .....

Price Rs 15/-

MIZORAM STATE LIBRARY

Acc No 15006 (Ref)

Acc. by lib

Class 1088A

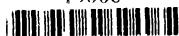
Ext 11

Author .....

Editor .....

Location .....

Mizoram State Library
15006

MIZO LEH VAIC

State Accession

CHANCHINBU

Price

NA } JUNE 1917. { A man kum khat a
chêng 1/- chauh
ani.

rawltu (Editor):-- Makthanga, Aijal.

Luahthu (Publisher):--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

Mizo France rama kal tur kal hmasha te kal dân.

Laldailova

Mizo France rama kal lekha thawn dân.

B. D. Lata

Thu pèk

Sd/ H. Playfair, Borsani

Mesopotamia ram lama indo thu

Pat

Thawma chan chin

(Chawngchhian)

MIZO FRANCE RAMA KAL TUR KAL HMASHA TE KALDAN.

France Rama kal tur kham Ho hian fe Ho hian kan in shema. Chutichuan keini chu Ho khatna kan ni a ho hnihua nen kan kal hova.

* Aizawl atangin dar 11 vel lai a kan chhuak a, (chu chu April 27/1917 a ni a) Neibawi chu dar 4 (thai lam) kan thlenga Gang khat (ni 31) zelin Hrishehua pawh a ni bawh anga, Tui fahran pawh-in min daih theih nan kan ti a, a hrang deuhvin kan riak a. Aijal atang reng ei tur chu Buhfai leh chi chauh kan hmu a, chutichuan phur pawh a lo zang hle mai.

Tin, Neibawi a chuan kan Hlotute chuan zing dar 5 a chaw ei ila, Dar 6 a kal ila a tha ane an ti a. Chuti ang chuan a lo tih theih ta lova, Tin, Dar 7 vel lai a Neibawi atangin kan chhuaka Toito chu dar 12 vela kan thlenga, ni shat em em atangin mi tam tak unar chu a thi hlawn a, Then khat chuan tuna pang-mahin hetih ani a. Phai a chuan a va lung ngath thak dawn em ve kan ti hlawnma. Tin, chu ta tang chuan zing dar 5 vela kan chhuak a Bualpui chu Dar 9 vela thlang kan awm a, dar 10 vela thlang kan awm a, kan in dawt gut mai a.

Chutah tang chuan Kolasib-in santen an vei tih kan hria a kan lunggai deuh hle mai a; tin, chuta tangin Kolasib lam pan chuan zing dar 5 lais kan chhuaka. Sap te leh an puakphur te chauh lo chuan Kolasib khua chu kan pela an hmun hlui mel hnih laia hla a kan riaka mi paktat chu Kolasiba mi te vei ang deuh chuan a, awm ta mai a, kan thlaphang dawk hla, mahaba Pa thian, dar 10 ka chuan alo DAM leh ta vialh mai, a laura.

wm hle mai-!

Tin, chutah tang chuan zing dar 4 vela chhuak te an awma kan in dawt zut mai a, chhimluang chu dâr a te dâr 10 a te kan thleng; tui awma lama kan rik hlawma; tin, chuta tang chuan *Number* in dawt zêla an tuma riah bûk pawh in dawt zelin shiam ila kan pa te'n an ti. *

Tin, chutah tang chuan zing dar 3 vela chhuak te kan wma, Kanglai Bangla a kan riak ta lova, mei 6 na a an riak ta zawka, * Chhimluanga man kan thian pahat in khawihli a vei a kal thei mang lova chuvangin an hnud chhiah ta a- Chutah chuan zing dar 1½ laia an chhuaka, Jalinga kan thlen' hma chuan *Motorcard* tê ak tê a tokala a la hmu lo an tam avangin mak an ti in em mai. Phai zawl tir atang chuan a thain kan ala, mei khat kan awh theli an. Phaitual Lo shiam an te kan hmuu numak ti te kan tam hle. Tin, Jalinga kan thlen' chuan dar 7 vei lai ani a. Chutah chuan chawte kan chhuma, kan chawla, Kan Pu Saphluia leh 4 Saphluia chu Silchar zosap in *Motor* tê tak hian a awn hmuaka, chak takin an kal ta a, an thleng thuai awme. Kei ni ho pawh chu dâr 9½ vela kan kal leh ta a, Sirguri thlen' hma in Supervisor tur Sap pahnih in *Motorcard* a an lo chuanga min lo hian hmuaka. Tin, in chhuka, *Motorcard* a chuang ta lo chuan kan hnena te in an kal ve ta a, an hlim hle in kan hria a, kei ni pawh kan lawm hle pawka; tin, kalkawng chu ni a sha ung tiin kan lungngaih teh lul vei nen kan van neia shiam in khua chu dur deuh hian ni sha reng hmu lo chuan Phai zawl chu kan tuar chhuak ta a.

Tin, Silchar chu dar 3 vela kan thlong ta a. Kan

awm na tur in Sipai veng lama Buk an lo shima, an buk shiam aia tam zawk chu in ruak sha tam deuh mai tha tak mai a lo awm hlauh a, unam tak tak a kan awm ta a.

• Silchar chu dam kima thlen, pawh kan in rin mang lo vei neu, (hri vei te kan tawk bawk si a,) kan Dak-tor chhuan tlak tak Pu Thuama kan zinga a kal hlauh a taugin Patham in ama a hmang bawk a, dam tlang takin mi chu ti zo zai chu Silchar chu kan thlong thei ta a? a fak tlak hle. Hah takin awm mahshe ama mawh chu dam dawi la-in kan bawh tup tup ieng mai a, phun-naw lovin min pe zel hlawin a.

Kan Hotu ber Pu Saphluia lah ani kalse ka chak leh zual ang kan tih chhan ber lah chu a zai a dam em em mai a hri-tlang hlek te awm shela, mi a ngaih shak em em mai. Kan mang-an engkim a kan duh duh in kan chhawn thei bawka, kan pi pawh a duai bik hek lo-an fak awm hle rih a!

Tin, Silchar kan thlen ni chuan thai lam a chuan Rosawt kan ei-a-Buhfai chu, Dailuah, mosla (chi kim) Ghee, Thingpui, chini Ghee hi min pek an tum lova, Tel min pek an tuma mahse Ghee kan ngen lui a, kan hmu ta.

Dawr te tak te hnena ta ani, Rawsawt te chu kan lak ni. Tin, a taka chuan Thuam kan la a, Butupuan 2, Kawrchung lum 1, Kamits lum nem deuh leh thap deuh, Kekawr thap fe 1, Abor lukhum ang kha 1, Tui-thawl 1, Bel chu ho khat tan pali in dawt tak, a lian ber chu mi 15 chaw a chhum chei ang, a in thuab thei vek ani; thlong 8 nen. Tathren Savun lian fe 1, nen, Hmaren 1 nen kan hmu theuh, Pheikhaw Mawza, Kut

CHANCHIN BU.

kawr leh Diâr chu nakin deuhva hmuh tur a la ni awm.

Dam takin kan awm tlâng anga ka la rawn ziak
leh zêl-ang. Thei leh phal a ni chuan. Lalldailova,

Ziaktu, Luanglêng Khua.

MIZO FRANCE RAMA KAL, LEKHA THAWN DAN:-

Tupawh in tuna china Sap rama kal te hneng lekha
in thawn dawn chuan heti-angin in ziak tur ani:—

To

No. .... Hming ..... Huathawh

Gang No. ....

27th Lushai Labour Corps.

C/o Assistant Adjutant General

Third Echelon, Indian Section

Rouen

France.

Chuti-chuan mi pakhat a hming Thanga nishela, a
number 950 nishela a Gang (pawl) number 12 ni shela,
hetiang a ziak tur ani.

To

No. 950 Thanga Labourer

Gang No. 12

27th Lushai Labour Corps.

C/o Assistant General

Third Echelon, Indian Section

Rouen

France.

A ziak dan hi ohhîn-ohhiah tha tbeuh rawh u.

R. D. Lota.

THU-PEK.

Mi France sap rama kal zawng zawng te kha

leh leiman awl turin Sorkar in, thu an ti tlu ta a. Hemi
 thupek hi dik axin lan zawm-tur a ni a, kan zawm
 dik nge dik lo tih hi khur taxin kan en tur a ni. Tun
 lawka mi theekh e to rawn dilna ka hmuh-in awl lo tur
 tepawh awl an tina beam in a lang a. Hezlett sap thu
 pel kha "Pia the zkt chu an t ang l'lan in an chhung
 te n kuli awl an mau anga, an mahn an lohaw leh hun
 a dam chhung kuli a an hmu ang," tih a ni a. Hemi
 a bian dam chhung kuli awl chu mi hance ram a kal
 te tan khan a ni a, an chhung te chu an theng hlan
 chauh vin an awl dawn tih a lang a ni. Chhung te hi
 chhang tak-in hril hah a ngai a ni. "Chhungte", hi hna-
 thawkta a lokal chhuah na in a mi te chauh an ni a,
 hna thawktu an tan tir lai a a lo chhuahna in a awm
 ve lo te chu an chhungte a ni ve lo.

Lei-man awl hi dam chhung atin a ri a. An lo
 tanna thla (April 1, 1917) atangin an awl tan tur ari.
 Loman awl hi hnathawktu a tan' tich dâwna, a lo chhu-
 ahna in ngêi emaw, a lo haw leh huna a awmna in ngêi
 chah kha an awl tur ari. Mi dang hnathawktu lo tan'
 ma a leiman pe hr ngau kha, a leiman awl dub vâng
 agawt in hnathawktu ina a awm mai chu awi lo tur a ni
 a. Amaherawhchu hnathawktu then khat te'n chhungte
 lo enkawltu an nei lova, an nupui an fanâu te mi ina
 an lo awm tur. Hnathawktu kal bo blâna an chhung
 te chutia lo awmna in chu (a lo enkawltu) leiman an
 lo awl thei anga, amaherawhchu "Lo te pawh an in
 tâwm vek," tih lai in a rawn report tur a ni a, lo te
 in tâwmpui lo chu kuli an awl thei lovang

Sd/ H Play Fair, Borsap.

MESOPOTAMIA RAM LAMA INDO THU.

Ka thian ngai teh, kumin 1,917 February thla leh March thla chhunga kan sipaite chak zia mai ehu, ni kuma Kût khua kan hlo te chu kan lo man leh zo ta a he Kût khua ni Tigris lui kam ani a, lui zau tak a ni a; tin, hemi an lu chhuah ni hian in, kan lam sipai chuan Tigris lui chu rang takin an kai thuai a, leh lam an chuan Laipui in an bei ta a; tin, lui kâwi an chuan kei mani lam sipai chuan hmêlma sipai chu, an huâl ta a, lui râi an kâi dawn leh Laipui a tang si a, a ngaina an hre ta lova silai paih in. Puan sar var an khâi ta a; tin, kan lam chuan in Puan shen au kan khâia, hmêlma chuan in anrawn pan ta nguah nguah maia, mi lian tak pawh an tam mai, an zavai in 6,000 an ni; tin, hmêlma sipai chu tang leh ngam tawh hek lô, kan lam sipai chuan in, an um ta zêla; tin, Baghdad dâi bula chuan, tlêm an lo tanga. Mashela an tan engmah a lo shâwt ta lova. Baghdad khua a pawh chuan awm ngam lovin a zân a zân in, hmêlma sipai chu an tlân bo zo ta a. March ni 5 ni zing lam an hian Bagdad chu kan lo man leh ta a. He Baghdad khua hi a ropui êm êm mai India ram ang a ni a, dawrkai te chu a ropui êm êm mai.

Tin, he Baghdad, khua an hian India rama mihring pawh an tam mai, Panjab leh Hindû te pawh an awm a ni a, heng "Panjab leh Hindû hian an shawia," hmêlma sipai chu, an chau tawh êm êm mai ani, ei tur an nei ta lo. Kei ni India, mi chu in lo thleng tir a ni si a, ei tur inrawn chhek khawm tam hman em mai," an ti a' tin, hmêlma then khat Baghdad khua a, awm te chu- "Tuna chuan kan Baghdad khua min lak shak ta a, Ral ka kap duh ta lo" ti in anrawn in pe chawt chawt

mai ani. Tin, mania in pe te chu kan Sarkar te pawh in an lo man na a, rei lo te a an chhuah leh mai thin. Tin, Baghdad a tang chuan mel 80 lai kan sipai te chu an thleng leh ta a, tin, an chak luat tuk avangin hmelma in kalkawng chu an lo dang chat leh ta a; mahshe kal kawng dangtu hmelma sipai chu 1,700 an lô man leh ta maia. Tuu lai a kan lam kan chak zia mai chu, thel ang mai kan ni. Tin, he Baghdad an chuan in Russia sipai nen kan in hmu ta ani. Kathian, he Indo na a, i kal ve lo chu, kan Mizo fiam thu ang kha ani a, len' lai chan ngawt mai i ni e, he ti anga thil ropui hi i hmu ve a tân ka duh êm êm.

Dam takin, I thian, Pakela.

Indona hmun a mi.

XI. PATHAWMA CHIAN CHIN.

A LEKHA THAWN.

Pathawma chu chutianga pu zâidan leh in tha a hmuh tak avang chuan a vân nei êm êm mai ani. 'Pu-an tha tak tak te, chaw tui tak tak te a nei a, mutua pindan nuam tak nê. Nasha lutuka hna har sha thaw' tur a nei shi lova. A hna thawh hupui ber chu a pi in Evi hmuh a duh hun apiang leh a lèn' chhuah duh hun apianga a tawllailir khalh shak hi a ni a, a pi chu a hmangaih shâwt Na maia, nasha deuh vin a lo hmangaih ta a.

A pu pawh in Thawma chu tha hle in himan tlaka hlê ni in a hre bawka. Amaherwhohu Thawma pu chu kaka er kawl lama hian a fimkhur lo hle mai a, i. bawka hotu ber pawh ama ang bawka fimkhur lo a; chutichuan an kâra rêng rêng hian thil ropu. thil lian emaw tih a awm lova, tih chhuah chhuah

hi ani zâwka.

Tin, Pu Shelbya pawh chuan Thawma chu a ring ta êm êm bawk a, a pu tangka enkawl lam a chuan mah ni ta ang mai in a enkawl a. Evi pa chuan Thawma thiam zia a la ring êm êm duh rih lova.

Van nei hle shela, Thawma chuan hâwn' a, a mi duh tak te hmuh chu a châk ta êm em mai a, engmah tih tur a nei shi lova, a kawr iptê a a Pathian Lekhabu a chhiar brâm hrâm thin a. Pathin Ni lu chuan naupang Evi a pindan a chuan a lokal thin a, Pathian Lekhabu te an chhiar dôn a, hla te an sha dôn a, a in chan chin te an shawi dôn thin; chutia a in chan chin te an han shawi pui mai pawh chuan Thawma chu a hnêh deuh thin a.

Nimahshela hun te hi a ral thuai thuai avangin Thawma chuan a in lam chu a ngâi ta tulh tulh mai a; ti chuan a tâwp a tâwp a chuan lekha thawn a ziaak tur a lo ni a. Pa Thawma chu an hralh hma rêng pawh in Zawrj Shelbya ziaak a zirtir tawh a; chu ti chuan lekha pawh chu a ziaak theih a ring a. Evi hnêna lâishuih tawitê a dil a; tin, a pindan a lunglekha in entawn leh turin a ziaak hmasha a, a harsha hle mai a, a then te chu a lo theihngihl ta bawk a, a then erawh chu a la hre renga; mahshe a hman' thenk te chhiar dik vak lo. Ani tak e, a harsha rêng bawk a.

Chutia a la awm lai chuan Evi chu a koki a a lo dâka, "Pathawm eng nge ni i tih le?" a ti a, Pathawm-a'n, Evi ka chlung nu hlui hnena lekha thawn ka tum hram hram mai ani, ka ti tha thei shi lova" a ti a, a hlui chu a tla ta zawih zawih mai a. Evi chuan, "Pathawm, ka puih theih che ka duh e, ziaak chu tlênte ka air tawh

she thei ngihh ka hlau ve' a ti a

Chutichuan an ziaak dun ta a, an rin loh ang takin an lo ziaak tha thei dun ta a. Evi chuan, Pathawm, a maw te in a lang tan ta maa, i nupui i faatu te chu an va lawm dawn em! An huên ata i kal bona hi a zahthiak em mai e! eng' ni a emaw hawn' tir leh tur che in ka pa zawh ka tum e," a ti a

Ihawma chuan, "Nua in, a an hmuh theih tâwpa an hmuh hma turin ka tangka ka thawu chhuk ang ka pu George (Zawij) ka tan a lokal ang, hê tangka mantam pawh hi chinchhiash na angin mi pe a, a ti a, a kawr hnuata a dap chu a hau phawrh chhuaka. Evi'n "Aw! a lokal ngei ngêi dawn tak a lawm le; chuvangin kei pawh ka lawm ngawt mai' a ti a. Iiu, Ihawma'n "Lekha thawh che ka duh e, ka awmna hmun an hiat nan, Pi klawn pawh hihh rawh u a ti a. Evi pa chu an, "I e, Ihawma a' ti a; tichuan Evi leh Thawma chu an kal chhuak ta ve ve a, Evi pa chu a kal zela, lunglekha lam chu a hnai deuh deuh va, a en a, "Eng e ni hei hi " a ti a. Evi'n "Ka ziaak pur a ni, nimahshela i lekha hi Pathawma ka ziaak tha thei zawk, ka lo hawn' huna chu chu ka ti ang," a ti a. Evi chuan "A ziaak tur chu pawimawh em em anie, a pî in tangka lei let na tura a thawh dawn avangin i hri naw ka pa? chuti ang tak chuan mi te'n an shawi an, a ti a.

He thu hi Evi pa'n a lgahnuah ri rukin dik lo tawp in a hria a, hêng zinga thul pakhat awm dan tha chu mite'n an paw te hnena thlamuan nân na mi duh tak te hnena fanga an hrui' bo shak atangin an shawi a. A dik chauh chush Pi Shetbyi chuan Ihawma a lei kir, lei chu a zing lova. Chu mi ni lai lam a chuan hria a ziaak; tin, Pathawma chuan lawm takin dak in hria a zing ta a.

Chawngohhingpua.

MIZO LEH VAI

CHANCHIN BU

BUONA

JUNE 1917.

A kham khat
cheng 1/ chauh
am.

Enkawltu (Editor):-- Makthanga, Aijal.

Chhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM

Thu pèk.

Sd. A. Playfair.

Mizo France rama kal te Lekha thawn dân tur R. D. Leta.

Raldo nâua India mite'n Tangka an pûk tîr. " " "

Mizo France rama kal tur te. Laldailova.

Reslamoni, Nula pakhat. Hrawva.

Mi zawng zawng briat tur. Makthanga.

Tawngtâi na hlâ Hrawva.

THU PEK.

Nizo France rama kal zawung zawung te kha kun len
 leman awl turin thu an ti-thu ta a. Memi thu pek hi
 dik takin kan zawun tur a ni a, kan zawun dik lge dik
 lo hman takin kan en tur a ni. Iun lawka mi the
 kwat te taw dilna ka hmuh in awl lo tur te taw a.
 awl a tum hman a lang a. Hezlett sap thu kha,
 "Hnathawktu en an thung hlân-in an chhung ten ka
 a kan hman a pa, amaheraw chu lo haw ten hman dam
 chhung kun awl an hman anga," tin a ni a. Memi a ni
 a kan chhung kun awl chu mi France rama kan te
 en kha a ni a, an chhung te en an thung a ni a.
 In an awl a ni a lang a ni. Chhung te hi hnathawktu te
 a lokai chhuan na in a mi te chhuan an ni a. Hnathawktu
 tu a pan thi laa a lo chhuan na ma awm ve lo to en
 an chhung te a ni ve lo.

leman awl hi dam chhung atan a ni a. An lo pan
 na tha (April 1917) atangin a awl turin a ni, le-
 man awl hi hna hawktu a pan thi dawna a lo chhuan
 in ngat eraw, a lo haw ten hman a awm a ni ngat eraw
 uh kha an awl tur a ni. Mi dang hnathawktu a pan
 uma a ni pe hrang tu kha, a emaheraw awl dam yang
 ngawtin hnathawktu ma a awm mai chu awl o tur a
 ni a. Amaheraw chu hnathawktu then knat te a chhung
 te lo enkawl tur an nei lova an nupat an tanaa te mi
 ma an lo awm tur a. Hnathawktu ka bo hman a an
 chhung te chutia lo awm na in chu (a lo enkawl tu)
 leman an awl thei anga, amaheraw chu lo te pawh an
 an hawm vek tin la-in a tawh report tur a ni a, lo te
 in hawm pui lo chu kuh an awl thei lovang.

Sd. A. Playfair,

Bawrsâp.

MIZO HO FRANCE RAMA KAL TE HNENA LEKHA THAWN DAN TUR.

Tipawh in tupa china map rama kal te hnena le-
kha in thawn dan chuan a thung in a' tur a' -

To

No. .... the ..... Ho. ....

..... No. ....

27th Fusiliers Corps,

Care of Assistant Adjutant-General,

Third Echelon, Indian Section,

Rouen.

France

Chut' chuan mi pakhat a hmung Thanga lo mi ta ang
shela, a number chu 950 ni ang baw'k shela, Gang (paw')
number 12 ni baw'k ang shela, hetiang hian in zia'k tur
mi ang.

To

No. 950 Thanga Labourer

Gang No. 12

27th Lushai Labour Corps

Care of Assistant Adjutant-General,

Third Echelon, Indian Section,

Rouen.

France.

Hemi a dan ang kawhmuh-na mai in ka hau zia'k
ni. A zia'k dan hi chhin-chhih theuh ulangin tupawh
a rem chang takin mi zawt buai lovin in thawn thei
neuh anga, a tha em em dawn ani. Amah-crawh-chu
kha te a ram hlat avangin a thleng har hlo ani, thla
nih chhungin a chhan-na in hmu hmu emaw lek ang.

R. D. Letā.

'Lupawh a nei chuan pūk tīr a a tha êm êm ani.
Dawrkai pūk tīr te lu a bo ral a blaui awm êm êm a,
Sawrkai pūk tīr erawh chu a blaui awm love. Dakina
pawh mīn tangka an dah iova, tu ta mah a la boi
ngai lo. A mah erawh chu tuna mi ai hian a pung a
a blaui lo zawk êm êm a- R. D. Leta.

R. D. Leta.

Hmana zia² zel ka tum ang kaan tuna hian. Slicher
a tanga Bombay thlenga kal kawng tha ka zia² ang a
mah erawh chu a nawi lutukin zia² dawn na, zia² ang
a ni lovang; tin, a nawi lo chuan zia² tur a tanga

shilova, ngai tak thiam mai tur ani ang. Lin, Silchara kan awm lai in KAL KAWNG THU pawh ni mah shuh she a thil pawh mawh tak ani avangin tlem in ka ziak e Kan thian duh tak KACHUAMA Luangphul khua, a shiamtu hnena a kal ta a chu thlan chu tih mawi nan thawh lawm kan shiama. cheng za aia tam a lo tung thei Silchara ni 10 kan cham hnu hian thai-lam dar 4 vela hian, RELA kan chuang tan ta a, RELA la chuang ngai lo kan nih avangin, kan him em em, kan zai chel chul mala, puan thin na chang hi kan hie zet hlawm a, Rel mi te in biakna puan hnat chuan lo khawp iakin kan thing hlawm a, a phe mui mui mala' KALKAWNG a chuan vaw iat lai kan chawla, tin, Chandpur hi zing lam dar 8 lai a kan thlenga, chutah chuan Melawng te a kan chuanga, Melawngte a hian chhang te an shema; tin, thai lam dar 5 vela khawmul kan kai ta a, chu in chu Goalundo a ma, chu tah chuan chaw kan chhuma, kan eia; tin, zan dar 12 lai a hian Rel dang a kan chuang a, Sap lam pan chuan kan kal leh ta a, reilo te te chu vaw tam tak kan chawla, tin, Calcutta khaw hmar Hlowrah chu ehun lai deuh va kan zuk thleng a' a ropui em em, chu tah chuan Saptlang-vala leh, kan pite, Saphlui leh Borsap nupui kan hmua, lawm takin an lo awm a, ohhangte an lo shem a, thing-pui leh chithlum te nen, puar takin mi chuti zo zai chu min shiama, kan him em em a, tin, kan kal leh ta a, Calcutta hman thai dar 4 vela kan thlenga, chutah chuan Buhfat te angkim peih sha in a lo awma, chaw kan chhuma, kan eia, dar 9 vel lai a kan kal leh a. Tin, Rel chawhna hman tam fe a kan chawl thina Rajgarh hman hian Dailongturte chhuak hman tur in reife kan

chawla; tin, Dongargarh a tlai lam dar 4 vela kan thlenga, chu ta chuan chawte kan chhuma kan eia, zan dar 9 vel a kan chhuak leh. Heng lai a hmun te hi School naupang tan phei chuan a hmuh nawm êm êm ang. Hmanlai mite chenna vek a lo ma, chuta tanga chawlhua hmun thum na Rulgoon an tih hian ziza sam na khawl ropui tak tak kan hmu a, a mei khuchhuah ua te chu a Sang êm êm mai; tin, heng phar zawl a hian in a sha êm êm mai. Tin, BHUSAVAI an ti hi tlai dar 4 vela kan thlenga, chaw kan chhum a, hê hmun hi a ropui êm êm mai Rel in khawmna hmun ropui tak ani. Rel chu a tam êm êm maia. Tin, he hmuu he hman lai INDIA lai Shervajee an tih pian na hmun a ni an ti, a pianna hmun kiang lawk a chaw kan vei na hmun chu ani. Ni shat lai takin heng ram vel hi ngath tuah in hman laia ma; te mia ti hre êm êm. Tin, hetah tâng hian dar 9 lai a kan chhuak leh a Bhusaval kan thlen' hma hian Shagoon nen a in kara hian ruah a sur vak maia a lawm awm êm êm mai. Tin, Atgoon an tih vel hman râng râng chu Mizoram ang deuh tak hian tlang. tê tê a awm thluah mai an lo te pawh Mizo lo ang deuh a tam mai. Tlangpawng deuh tawh chu lung hlir a ni shi. Tin, Atgoon a hiau lei verh a awma, mel 1 ai chuan a shei zawk ang Dongargarh a tanga Atgoon thleng hian kawng sira Sepui bawk tiat lek lek a tam ngawi mai. Tin, kan kal zela, in ropui tak tak kan hmu a, Kalyan Bombay kiang lawk a kan chawla, kan kal leha, Bombay ehu zing dar 10 vela kan thlenga Lawng a kan chuang nghal a kan chuan na Lawng ehu "Akbar" an vuah ani. Dam tlang fe in kan chuang a, a lawm awm hle. Dam taku

kan awm reng chuan ka la zia leh zel ang.

Laldalova France rama kal 20/5/17

DESDAMONI, NULA PAKHAT.

Eng thu pawh kan chhiar in' mi tam zawk te chu-
an a ngainawma chauh kan chias ebhan thin. Chhang
taka kan ngaituah chuan a mi zirtirna tha tak ziaktu
le'n an zia chuan hla kan hria ang. Chuti ang bawh
in hla te pawh a phantir rila bma' ebhuah hram kan
tum chuan a so ngainawm leh zual ang. He ka thawn-
thu zia tur pawh hian mi engma dawn lawk toa thil
ti in chhiar leh a nat zia leh ka ng dang paka khat
a zirtir hle.

Hmanlai in Italy rama Venice khua a nula pakhat
a bming chu Desdamoni a awm a, a hmel that zia leh
a pian thiam zia a taksa a rilu lam in in chawm zo
tak ania. Tin Otheloa thagval pakhat mi nun tha tak
leh hui bming thang a awm, Sipai hotu ber a ni a.
a hnuala sipai hotu bawh thagval dang Kasioa a awm
bawka, Kasioa chu mi rilu tha tak, thian rin awm tak
ania; an hotupa Otheloa tan chuan Desdamoni chu an
rim dun thina; ti chuan an in nei ta a, an in duh em
em thina, Desdamoni chu nupui fel leh rin awm fak
tak tak a lo ni a.

Tin ni khat chu Otheloa hnuala sipai hotu bman
pakhat a lo ruak ta a. Otheloa chuan a thian Kasioa
ka chuan tir ta a. Chuti lai chuan mi pakhat a bming
na ngao a awm Kasioa nen in ruak chauh an ni a, a
bawka a ka chuan ta chu a itsik ta em em a, ti thak
an ngaituah tam chong a ngaituah ta maia; ama chu
an ngaituah tak a ni shi a. A thil ti tur chu Kasioa
chuan a chauh tur pawh nilevin an hotu nupui. Des-

[illegible][illegible]

suatan a dil pui vaka, a hmun ngai a an dah leh ta a. Mashe hei hi lagoon thil suai tum hlawhtlinna rem chang tak a lo ni rhia a lawmpui ta em em maia.

Tin, ni khat chu lagoon chuan an hotunu Desdmoni rumal a pasal in an in nei' ni a a pek a ruk shaka. Kasioa hawn kawnga a lo daha. Ani chuan tuta tih hre hek lo, chuti ang thil chu eng pawh ni shela a la ta a.

Tin, ni khat chu Kasioa chu an hotu ina chuan a va leng a, an hotu nu chauh chu a lo awm a. chutia an awm dun lai chuan Othe'o an hotu pa leh lagoon chu an lo luta, lagoon chu ngaittha awm lo tak hian a chek hluk ro va heti ang hi tha ka ti hau lo mai a ti sup a; an hotu pa ngai chu a tha ta lova Engnge ni ti in a zawtn, ani chuan shawi tha duh shi lavin a nupui rinhlal shak awm tak hian a awma, mashe an hotu chuan a nupui chu rinhlal na reng a nei lova Kasioa la chu nau ang a a lo en, tlem te pawh a thikna nei hlek lo ani shi a, mashe lagoon rilru a ngaituah chuan a awm a nuam thei ta lo tawp mai a, a thun a rim ta em a, lagoon chu a rek chawih a "Engnge ni i hriat" chuang takin shawi rawh, ani lo leh ka that ang che," a ti a. Ani chuan "engma dang ka hre chuang lo, I nupui leh Kasioa hi in duhua an nei ka ring aui. I nupui rumal nia ka hriat hi Kasioa kuta ka hmuu, tun lawka khati khan an awm bawh shi a. Kasioa tana i nupui tangkai sia te ka ngaituah hian i chungka ka lai a na an a ka ka tuar zo ta lo ani," a ti ta a. CHUVELEL lagoon rilru chu mei kan' ang mai in a lo na ta a. a chuan chuan "Kasioa ka nao, leh ka nupui betia rinawm ka hriat hi chuti ang em ni ang lo, mashe pangpar tak tak rim chhe tak, hnim te pawh mawi

[illegible]

Chatchan' khun sama a phat ta a a man' khun
a mu ta a. temu a to ching shek hmang, a phat khun
tam khun taku a to lata, a va hmang a. tha a. khun
shia, "Vaw khath chauh vin ka hau fawp anga khun fawp
tawp ni rawh she" a ti a, a hmang te bian a hau fawp.

chuan, a tap rawh rawh main, rawh leh hi a tul thin.
a, ani pawh chu a lo har ta a, a lo har veleh chuan a
pasal chuan "Ihi tur in in pesh mai rawh, i thlarau
erawh chu ka that thei love, chumi a tan chuan rawng-
tai rawh" a ti a. Ani chuan thiamthu kam nyin kuat
chauh shawi a dila, mahshe a ngathia dun tawh shi o
va, puan in a lu a ruama, thi shen chhuak to tur in a
chum in, a osum hlum ta a.

Chuti lai vei chuan Iagaa chuan Kasioa chu a
mi pakhat a thama, a thil tih leh tum zawi zawi e
kha a a ziahi chu a mi tir hneba chuan a p a a ai
chuan a kawr optea a ak a, Kasioa chu va in a a ta
pai lovin ama chu an lo that ta zawk a, lekha chu an
han la chhuaka, chu veleh an chan chin chu a chuang
ta vek mai a. Kasioa chu an hotu pa in lama a lo tian
a, ani chuan a uupui chu a lo that nman chauh ta shi
a. A uupui rin awm zia leh a lei zia leh a that zia
chu a lo lang ta uar mala; mahshea engtin nge ni ta
ang la? Phengphehlepa khua a tiai a thil tih chu a ti
a ta shi. A nat zia chu mihring han tuar zawn ruai
hi ani ta ani ta lova, lailungdawt a la a, a nupui kiang
a a mi sao sao va a in chhun hlum ve ta mai ani.

Tin, Iagaa chauchin chu in la hriat zawm duh tak
in, eng dang shawi tur chu a awm lo na a, Sawrkarin
an sawin hlum ta ngawta, awhhlum ti reng reng pawh
ni lovin.

That eng pawh i tih dawn hun in
Vaw pawh rawi thum dawn chhuak la;
an sawin lova thien rum to hian
an sawin tam tak a shiam.

Shway Tawna
Shway Tawna

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

NO 4 NA } APRIL 1917. { A man kam Shit a
 cheng 1/ chach
 sui.

Editor (Kakawit) - Makthanga, Aijal.
 Publisher (Chhuahin) - The Assistant Superintendent
 N. Lushai Hills, Aijal.

Printed At THE LONE PRINTING PRESS, Aijal.

A CHHUKGA THU AWM.

Volume of Ram-ma Thu.....P. 10
 Volume of Ram-ma Thu.....P. 10
 Volume of Ram-ma Thu.....P. 10

MIZO 2000 TE RAM MU TUB

Ka thian, Ka lakha hi khawngai takin lo obhlar kum hrām ang che. Tupa hian kan Sawrkār in kan ram atangin mihring 2,000 sap ma, hnathawh tur in kal tur thu a rawn cheh eihluaka, mi tin in ho thu hi kan hre vek sawh ani ang. He Thu hi khaw tin in, in lo ngaih zin a dang am vek ang. Aijal leh Lunglei hnaih khua, vai lam chanchin hre tel hie zinga pawh, ngaihdāi ti dang lam an tam hle mai. Then khat in nasha takin an hreh a, thi tur ang mala lo in ngai te an awm then khat te kai chaka zā zā an tam Chutia g obu a i a, thu hi a dik amaw a dik lo amaw kan briat te hma in apawng a lo lungngah ngawt mai thu puia pai khah an tam ani, chu chu at vang leh dāwi vang an e. Mihring tupawh in mai tātang hma a han kai ila, hreh tur leh hlauh awm awm tawin kai chu ka hre lo tawp mai. Tupa hian kan Sawrkār hian Zo ram in (German) Sawrkār a do na hi kum hnih leh ch'a riat lai a i i ta, ti ni chhūng sawng hian engma a hre lo hia kan ni a, khaw tin a lakha thiam chanchinbu chhlar te leh vai lam ti ni ngai chhūng thei pawl a te, chauh hian, "Kad vai te hian do na mei a," ti chauh an hria a; tin, mi tin zinga kan Sawrkār te ropui thu kha, dang dah a dah a lo do a te ropui na hrii lo the se dina, thu bawlin leh chuh chuh chuh mai in a ti bawlin hawh tak tak khaw cheh a lo dang mai. Mi lam takin kan Sawrkār hi hrii awm a lo chhūng lo na a in loh, haw maw, an ti hawh a lo chhūng mai hian kan haw haw kan haw haw a lo chhūng haw chhūng kan lo khaw a. Lo chhūng haw chhūng kan Sawrkār te tel do naih cheh tin a lo chhūng haw a lo chhūng chhūng a lo chhūng.

thu kan hriat te hian kan riru in mi tin in kan Sawkar
kar te bawk chu dem kan tum lek lek a, mahshela tun
a hian ka hriat tawk in ka han hriat fiah ang ohe u.

Kan Sawkar tuna engmah-in tam na leh retheina
a la nei lo, mihringin a tam hek lo, sum in a tam hek
lo, hriam-brei-in a tam bawk hek lo. lilmelma lam
hian indona hi in rem a rawt zawk fo a ni; mahshela
he lam in thu hnu dawu shei tak a nih avangin a duh
lo a ni. A tawp thlen' fel nghal an duli avangin. Chu-
tieluan kumin hian kum dang ai mah in bei nasha
leh zual ila, an tih avangin anmahni zing a mipa fa
hlawhtling thei tawh phawt hi chu sipai atan an chan'
tir a, chuvang chuan hna thawh na lekha shiamna in,
pian tahna in, leh thil hman theih narân shiamna
hnu a mite an lo ohhuak teuh mai a, tun hma lama
Hnam chawm dai kil kar a mi keimahni anga mahni
tha hui ei pawlte kha, sipai atan an lo chan' tir tak
avangin Vai ram leh Tlang ram (India) atangin hna
thawktu 50,000 la ila, chu chuan kan ko a ti zang
emaw, an ti chauh a ni. Hetiang an han tih hi an
chauh vang a ni lova, Kumpin hian fate ram in a
hian a hun avangin tun tuma lei do a nei hi lo hriat
hlawm shela, tlawm ngai leh in pe te zing a amah
khua leh tui hriam keng tawp lova chan tur a la
te zing a hlawn leh thawh zawh hnu a lukh
neih tir hlut zia hriat tir duh chauhvîn a hian
Hnamchawm fa reng reng chuan, niti pawh-in
an tharh tawk ila, phun nawi leh yui lovin
lorang. He thu a hian tupawh-in kan
hian tak a thawh a tha a ni, kan hian

hau tib mai tur a ni. Chutichuan keni Miso chauh
ni lova. Baling ram a mite. Pawi ram a mite. Meitei
ta leh Khasi te keni ang bawh hian an thawk ohluak
thauh dawn a ni. Pawi lam phai chu mi ohhie in an
love, mi tha hri an thawk dawn a ti.

A NAWM TUB ZIA:-

Mi chu zo zai hmun khat a kal za chu han ngaih
tuh ila a hre-awm lo tur chu a lang reng mai. Pathian
thu ring tam tak an awm ang a. Pathian thu ring lo
tam tak an awm bawh ang a. zai thiam leh zai tha leh
hlahphuah thiam pawh tam tak an awm bawh ang a,
mani lai ohin leh u nau in chhar chhuak na hmun a ni
bawh ang a. chu ti chuan dam lo hri-tlang knap tui tawk
khat lo awm ta ila. lainat tu leh mi ngaihsak tu, chu
te zai zing a chuan

Kan lai ohin te ngei pawh mi tam tak kan chhar
ang a. chu lo a pawh lai ohin ropui ber sawrkar a ni
na. damdawi mi thiam ropui an awm ang. Hlawh chu
a hlawh zia January leh February chuan ohin bu a kan
stak tawh kha. kha mi ang kha 20/ mi tin in a hlawh
ang a thla ruk dan a kut chaw 20/ an pe zel bawh
ang a silten leh eitar lek phet chu huh leh sha hniang
hah in an pe ang. Nitine an thawh ber tur chu bungrua
an thia ang. hai te te a; chu lo chu a chhang chhangin
chhawng chhe thiam a awm thei bawh. Tin, eng emaw
chhawng lo nai khat ila mi rem tu tur te. Kaimahni
chhawng an chhawng hri a te an awm dawn shi vai
chhawng an chhawng thiam a ngai hak lo, mahni lakha
chhawng an chhawng thiam chawh chu hante tau chuan a

— Kan ram sia ram sawt leh ngam

leh hrishele hian kan zuk kal dawn ani a, ohu ohapa
 langval nath lai tak leh in tin chengthawng lai hlir leh
 Doktor sap lungtin riah hlir kan ni dawn shi a. Aijal
 leh Langlei sipai dam thei zia leh an thih khât zia hi
 ngaituah ula han dam theih lo na zia reng reng hian
 kei chu ka hre lo. Ram dang puia kal ta kan nih dawn
 avang erawh chu hritlan huar pin te chu atawka zawng
 awm lo theih ani lo vanga, mashela nun llo khawp in
 sâr agawt a o chuan ratna awmin ka ring lo. Sâp ho
 heta hrishele mang lo te hi intidam tur in damdawi ei
 mang shi lovin an zuk kal ngawt maia, thla li thla nga
 lai te, an zuk awm phawt chuan an lo thau ohhuak
 mawng zêl mai a ni.

AWM DAN TUR—

Kan awm dan tur chu sipai awm dan ang deuh
 hian pawl leh pawl in siam in (company) kan awm ang.
 Mi 2,000 lai pawikhat a in ohhun sen rual ni dawn hek
 lo. Ka rin ang in Pawl-liau li 480 theuhva in, tin,
 240 chu pawl te 100 zel in hmun 30 a chhep leh in
 karing. a awm zia pawl hming vua dan tur chu (A-J)
 A a tang J thlang in Company a awm in ka ring a, A
 company: B, company: C, company he ti ang zel hian.
 Tin mi tin in lekha kan nei hrang theuh ang Sipai in
 lekha (Sheet-Roll) an nei ang hian ohu chu karamin
 kan vawng ber ang a, ho tu emaw Sap in emaw. Kisa
 a emaw an vawag a, kum a ni that leh ohhiat zia, an
 chuan tir pa tur a ni, kan hlawh lak obin te leh thil
 siak ohhuah tur awm apiang kha an ziaak na turin a
 ber. He lekha a hian kan ro-khawm tu leh a dawng
 leh pa hming leh awmna khaw hming leh Lei kum
 an chuan tir vek ang.

Tuna chuan thla engzât ngo he

awl leh tangka tha huem tak an rawn hawn ang a, chumi hun a, chuan a tir a mi sawi lungngaih na leh an brehma kha a bo tawh ang a an nupui fanau hueme an thung jhhung a an chanchin te zawng shawi kha, an bang thei lovang a, tlangval nupui nei lo a nih pheh chuan, zu hmun sa hmun a mi ai-in voh leh duh shak leh nulete zing a challan' a hlawn ang a, mi fate a kal hma a, a cho phak lo pawh kha damohlung kuli awl leh sum tam tak a rawn hawn avang kha, a cho ngam tawh ang, Abawr rin hawng e mah kha an in hlu shi a chu ni chuan a leh za ngawt in in ngai hlu mahshela vantlangin an thiam ang.

KHAW THEN KHAT IN AN CHAK ZIA:- A ngai thiam lo tan chuan he thu a hian, kal chak te chu, a mak hie tih thei a ni chu chu kan dân hriat lo leh kan ram-va-chal lo vang mai mai a ni Lehkha zir hmasha leh vai a lut hma sha kan in duh ang chauh kha mathei lovin a ni ngei dawn. chu ti chuan kan vai in a hreh a te kha, i zih ang u. Maubuang Lal Khawvelthanga'n lehkha min han thawn a:- "Ka neu, kan khua te tlangval chuan, he kan German do na a kal tur thu a hian an chak em em mai a, Sawrkar in mi 6 chauh theh chhuak in min rawn tir mahshela, a chak an tam a vang in mi 11 kan hma a, a chak naran a te pheh chu ti an ka kaima chawp hian a khua in kan phawng hial awm a. He ti ang hian mi then khat te chuan an chawp a. Chu chu mi ting leh fel khua an ni thlawn, ting a mi an suk thi in an leh tawp awm shi lova a va in ka va chawp mawi duh zawng em va."

Makthanga

ZAWNG MAK THU.

Ka jian te u. ka lekha ni lo chhiar ve loh u. Kan
 chaw lam a sawng awm aia chu a mak hie mai; Thlai
 a ni te hi chu a pin chhan ve reng a ni a. Mua chong
 meih kam cau kom 1,912 na kha a ni a, chu mi kam
 chhan Thangilane ipse a put bo sak a ipse chhunge chu
 nan chema nen meitah nen tuiburam aia a awm a vai
 chuan akong te vek maia. Tin, chu mi lai vek chuan
 Zawnglet kha a Hranghilela dathel a pi bo bawka chu
 chu Mawchong vai Paipui zawn bawka aia. Tin, Lai
 kai kha naa kan bai apu bo lo bawka. Tin, chm, chuan
 Zawnglet kha a Donnawka a uo te var a maia. Tin,
 thlaw lai a han te a sawng chu an lo flân sup sup a.
 Donnawka chu thiam a an dana namthlak a te an lawn
 a a lo si pa Hrangbhumu a chhan a chhan thich she
 lo an han ngai in an ring a ni. Tin, chu lo chu paanfen
 te a pawthier a, thlawlai a te bian an vak nua! nua!
 mai a. Bui in te hi thing pum a ram phut siat lo chuan
 chuan an thiat sei mai a, a tih sia reng reng a awm
 thoi lo a ni. A lak a, a tla dui shi lo a ting shi hau
 kap dawa la Sawrkar in sen te a phai si lo kah na tar
 na a awm shi lo Sawrkar chuan sen den te phai shien
 a han ngawt pawt a saih kan chak om om mai, Kan
 chuan phak na ber chu sawng a ni ber lo mai.

Ziklawin Sallalak kha

HA THAWNA CHANCHIN, Bang VI (awmsh) (Poh)
 aia aia chuan. A ni kai pawt ka sing aia
 aia aia aia. Nimaahala Lalpa a chuan chuan
 aia aia aia. Lo aia pawt a phai a. Nimaahala
 aia aia aia. Nimaahala ka aia aia.

Tin, Thawma chuan, "Kan malshawmna chu i ngai tuah zel teh ang u le," a ti a.

Pi Kloi chuan, "Malshawmna maw? Chumi a chuan malshawmna chu ka hmu lovang, chu chu a dik lo ani. ama lei ba, atana in thil lak theih tur ang chu hotu-in a phai lo tur a ni a. A in pui chawp thei lo a ni thei e; kei erawh ehua-in a diklo tih ka hria, Engmah in chu chu a ti lo lam thei lovang. Nang pawh mi rin-awm chuti ang chu in ni a shin, i nupuite leh i fate ai pawh hian kan hotu i ring zawk," a ti a. Tin, Thawma chuan, "Kloi tuna nang hiau mihmangaih ni langin, chutiang chuan i fawng tur ani lo, mahshe hun h uhnung rei lo te a chuan kan la awm ho reng ani thei e." Thawma chuan a ti a. Tin, Pu Klawi chuan "A ni, hmun then khata te hian thil tha lo a awm ani, chu chu ka mi ohhuak thei thuai aug; amaherawh chu kan ram rorêl a tha lo chu thu a chuan ka hre ngei mai ani" a ti a.

Thawma leh Klawi chuan tukthuan chu an ei thei ta hek lova; an rilru te lung g i-in a khah zawh avang-in. Mahshe, nupangtê te, engage la ni ta tih pawh la hre ve hlei lo te chuan, an rilru lawmna tak a an la a. Pi Kloi'n chu Thawma tukthuan hnuhnung a chum shak lai ang fo chuan, an mi tha dangre a chuan, an chhum tawh ngai shi lova.

Tukthuan chu an ei kham hlawl chauhva. Pi Shelby a lo thlang a. Chuti chuan, Kloi chuan, a hmu hek ta mai a, a thin ur a, hman a Thawma hralh a phai thei a tag kham, a dam em em bawk a.

Mahshe, Pi Shelby chu Kloi thin ur a hmu lova, a chuan ve lova, "Thawma, i hman ka lo thlang ta e, ti chuan a

13. MOTOPA JAWRJ LEH KA THAWMA INBIAK NA.
Motopa leh Thawma chu mei thas lat an ba a; tin thir-
dun na an thien in kebun tashkhat shien the tor in
a tor a. Lawlailir a chuan Thawma chu lung ngai sak
in a swin in, hnung lam a sakawr ke pên ri a lo hria a.
Jawrj Shelley a nih a briat hma in tawlailir a chuan
a lo sung lut a. "Báwi lei leh hrah hi thil sahthlak
hi a ni, puitlug hi fiang chuan he ti ang in an ci lo
hria hria ang," a ti a.

14. Lin. Thawma chuan, "Ka pu Jawrja, he ri beng
thawng mei mat hian min ti nuam, nangma hmu lo chuan
kahe ka doar to the lo vang, hei hian min ti nuam e,
in shawi thei lo vang," a ti a. Thawma chuan a ke chu
a hian jawrj shawn a, chu ti chuan Jawrj chuan a kawl
hna to chu a hmu a, a en renga, an va. "A va zahthlak
en va lei," a ti a. Thawma chuan, "Ka pu Jawrj chu ti
ang in i pang ring tur a ni lo ye," a ti a.

15. Jawrj chuan, "Ka lo nang mah a vang in ka ti lo
pang mah mah hian ka n ngaituak mai pawh hian a zah-
thlak to vang ni? Thawm Lincoln hian mi hrilh tawh
in a hre tawh lo vang a mi hrilh lo to chu ka
hian a," a ti a. Thawma chuan, "Ka pu Jawrj
hian dik lo va," a ti a.

16. Jawrj chuan, "He ti lo thei lo tawp mai, hei hi a shawl
in mah to thei khall ka tangka to pawh ka tawh ken
in a," a ti a. Thawma a. "Ka lo thei lo tawp mai
in a," a ti a. Jawrj chuan "I lo
in a," a ti a. Pi Klawh hian ka tih tar tin
in a," a ti a. Pi Klawh chuan mi vach hia ka
in a," a ti a. Jawrj chuan mi vach hia ka
in a," a ti a.

tawh ang; amaherawh chu lang lo turin i kawr kilh tawh rawh; chuti chuan he mi shual hian a lak bo shak ang che, ka hril a che, chu mi shual chu an khum ohiam mai ka chake; shutichuan ka thilung a nuam deuh ang a ti a. Thawma'u, "Awrh love, ka mawi pui chuang lo vang" a ti a.

Jawrj chuan "Aw lo nangmah avangin ka i lo vange, tuna i kawrin kilh hnan thut la him takin vawng rawh. Tiu, i hmu aplingin eng ni a emaw ka lo la kal ang, ka hruai hawng ang che tih hre reng ang che. Pi Kloi nen pawh chu thu chu kan shaw; dun ta e; Amah chu hlau o turin ka hril bawka; kei in chu chu ka ti ang ka pa pawh a ti hmu lo zawng ka dil chiam ang" a ti. Thawma chuan chutiengin i pa thu shaw tawh shuh khui a ti a. Jawrj chuan thil engim hi apha lo lam chu an tih ka tum ove a ti a. Thawma'u ahnena ka pu Jawrj naupang tha ini tur ani, nu te thu ngaitual kawng a naupang a teang in awm shuh ang che. Ka pu Jawrj Pathian in thil tha tam tak te hi a let huih in min pe thin a; kan nu te erawh chuan a let vaw; khat chauh min pe thin a. P'meichhe dang chu ti ang tak che kum za lai in dam pawh in in hmu hlek lovang; chawng in a ma chu kumhua in thlamuaw Ja, i pothla hun thleug pawh in, a ti a.

"Aw lo, ka awm ange ka pa Thawm", Jawrj chuan Tin, Thawma chuan, i tawng kachhuak a te hmu huih finkhar ang che; naupang dang te pawh in in chauh in ahang in lawm tlak lo awm tak te pawh in in tih lo ka ring, mi fel tak tak te u chu ti ang; mawi lo loh zaidak te chu an ti ngai in in ngai ngai baw lora, nang pawh ka pu Jawrj, i ni te tawng

am ni' a ti a. A ni chuan, "Ni ve e ai ka pa Thawm nang in mi hau hrilh tha lo bawk", a ti a.

Thawa'n, "I ai chuan ka u pa zawk ang tih i hria e, nu zawng ang a nem tak hian", a ti a. Thawm vek chuan "Ka pu Jawrj e gkim i zir a,— zir na te, ohhar te, zisk te; ohváng in i lo puitlin' hun a pawh mi ropui, mi thiam leh mi tha i lo ni ang a; tin, mi zawng sawng in an la ohhuang hle ang che u, hu ti chuan i pa ang in hotu tha ni la, i nu ang in Kris tian tha ni bawk ang che", a ti a.

Jawrj chuan "Dik tak iu ka nia g Pa Thawm lung ngai shuh, ka la hrui hawng ta veng che, tuk in Pi Klawii ka hrilh ang bawk in i in tur ka sha' ang a thut na pindan te ka pui tlin hun a chuan ka shiam ange aw! i la van nai hle ang a", a ti a.

Haleya chu dawrkai kawngká a chuan a lo kai a. Jawrj chuan "Ka Pa Thawma in ohhawr sia hi ka nu leh ka pa ka hrilh ang," a ti a. Ani chuan, "I shawi thei ang chu," a ti a. Jawrj chuan, "A hmei a pa shawi chuang lova ran vulh ang renga phuar a, lei nân in in dam ohhûng sawngin in kaawral mai mai hi in la ang tih ka hre reng a ni," a ti a. Haleya chuan, "Mati taka rer mi te'n bawi an lei hi, kei pawh anma ang chuah bawk chu ka ni a, lei ni-in hrilh hi a tha lo zawk chuang lo," a ti a.

Jawrj chuan, "Pa Thawm, dam takin awm ang che, anin an inangin he ti ang hian an ti lo tawp ang, anin a pawh chu ka tak hie a ni," a ti a. Thawma chuan, "Ka pu Jawrj, dam takin, Pathian Chakher a, anin anin anin, chak che rawn she," a ti a.

Jawrj chuan, "Jawrj che a lai ho te a. Thawma chuan,

an a sakawr thawm ri te a reh hna loh chuan a thir
 reng a, nakiña chuan an thâwm ri ohu a reh ta deñ
 deñhva, Jawrj chuan a in thiergin ta hian a hria a,
 Nimahshela Thawma chuan a tangka mantam chu a
 ngai hlu êm êm a, a rilru chenin a vawng tak meuh
 meuhva.

Tin, Haleya chu a lokal a, kawl chu tawleil'r a
 chuan a pah lât a, a kalh leh ta a Ni lêng lêng mai
 hian an kal thu a. Tin, tlat taka hian khawpui pa-
 khat "Washington" an tih hi an thierg a; Haleya chu
 riabuk nuam taka hian a va mak a; Thawm retheia
 erawh chu a kheimit a te kawlbun in lung in a an tan'
 tir a. He lungin a an khung chhan hi eng a ti sual
 vâng mih a ni lova, mihâng ta a nih vâng leh bawi a
 nu vâng chauh a ni shi.

VII PA THAWMA'N NAUPANG EVI A TAWH THU-

HaeYa chu Washington khua a chuan ni tam tak
 a châm reng a, nitin Dawipui a kal a, bawi tam zawk
 a awn lei a, an kut leh an kê a te kawl a bun tir a,
 rei tak Thawma huên a tân tiz zêl thín a.

A duh zât zât bawi te a lei a, kal an peih veleh
 sobawng ruat angin a khatba, ohim lama kal tur Lawng
 a an chuângi. Lawng mawi tak an a, ohuât thuah huih
 a nei a; chungnung zawk leh huihnhung zawk. A chung
 nung zawk a chuan hmeichhe hmêl tha tak tak te leh
 mi tha tak tak te hi niênga hian mawi tak takin an
 lênga.

A huihnhung zawk a chuan khua a toin hian
 bawi rethei te ho nên, mi dang te nên hian an in
 nhêng nưi nưi mat a. Lawng hmeichhia thên khat
 te leh mi tha thên khat te chuan bawi ho te chu an

khawngaih an lunggaih, pui em em mai a; mi dang
to erawh chuan, an ban khawngaih ve loh thung sin
chu. "Bawi pn ni a lawm" an ti mai a, a khun taka an
nguthush pui shi ova.

Chu khual zute zi ga chuan, hmeichhe naupang
hmel tha deuh mai, kum ruk mi lek hi a awm a, a sam
to chu rangkachak ung mai hian a par in a par ohher
mai a, a mitte chu a paw phat mai a. A tlan vel a,
a lam a, Khuavang noté ang mai-in a nui hek bek a,
hmua tin a him takin a awm a. Chu lawng a chuau
naupang dangte an awm bawh na a, a ni ang em a mawi
chu an awm hauh lo mai. Fên-erh var hi a feng a,
Pa Thawma pheh chuan Angel ui-in a rung hial a.

Chumi a chuan a lo leng fo thin a, bawi kawh bun
to awma lam a erawhchuan lunggah takin a kal thin
a, chong bawi retheite chu a khawngaih thei em em a,
sawit é hian a kalbo leh thin a. Tum khutna a emaw,
tum hnhana a emaw chuan, a kawr ipté a chithlumte
thei pil sekte leh sêthlumte khat theuh hian a loka a,
chong sawng sawng chu an sa huêna chuan a shem so
vak a.

Thawma a thian dân nih pui a shiam a tum hrâm
hrâm a. Thawma kawr ipté chu thil chitlin reng mai
hian a khat a, chong thil rah to chu a hotu pa hlui fa
to dân awa him pui theih em em chu a ni a.

Hang sawng sawng to hi a mai mai in a la a; a
chuan hmeichhe naupang chu rak mahahela, thian dân
an tak an lo tlan a.

Thawma chuan, "Chamte, e ngo ni i hming" a ti
a, "Chamte, hang thei tak ka noi na a, ka pa lei mi
ngah" a ti a, "Chamte, hang thei tak ka noi na a, ka pa lei mi
ngah" a ti a, "Chamte, hang thei tak ka noi na a, ka pa lei mi
ngah" a ti a.

"pang chu" "Kang pawh i hming enge ni?", a ti a, a ni chuan "Ka hming chu 'hawma a ni e kei pawh nangmah ang bawh in ka in hlui lam a kan lâu te ho chuan Pa Thawma ti-in min ho tñin a 'ni', a ti a.

"Chu u a nih chuan kei pawh in Pa 'hawma ka vnah'ang che, nang in mi hmuh i duh bawh a, kei pawh in hmuh che ka duh bawh a vâng in; chu ti chuan Pa Thawm, khaw i nge i kaidawn", a ti a; "Ka hre lo ve, Evil" a ti a, "I hre lo maw!" a ti a. Thawma chuan, "Hre lo ve e! mi da g tak tak hre a te pawh min la hlah anga, chu tah mi o lei tu tur chu ka hre love", a ti a. i mei chhe naupang chuan rang tak in "Ka pa'n a lei thei ang che, a lei che chuan i vau nei hle mai, vawin a ngei hian ka pa ka zâwt ang", a ti a, 'hawman "Ka âwm e, client!" a ti a.

Chutichuan reilôê a chira chûng mi te chu thing an lawm dâwn a, an chawl a, an kal vêl huai huai lai chuan Evi chuan a pa aw a hre ta a, a be tur in a tlan ta thui a. Chu lawng shira chuan Thawma chu a kala; tin, a tlan bo duh o tawp tih an briat in ka vi bun tir lovin an ên tir phal ta a. Chutiang êm a mi tha leh mi ilru nêin chu a lo ni a, mi pakhat a aya ang bawh chuan Thawma'n pawh engmah a ti duh lo tih a hmu a.

Lawng mi te thing fawm chu Thawma'n a tanpui hlawni, pa hian pui a nih avângin a tanpuina an ngai êm êm mai shi a. Evi leh a pa chu lawng kai chaktak mai shira hian an ding a; chutichuan lawng chhuat a tang chuan a tla thla ta mai a. Amaherawh-chu a hnu-zawn taka chuan Thawma a lo awma, a tla chu a hmu a, a zuang thla ve a, tui chung a chuan a zuk man a; tin, a hleuh pui a, lawng shira mi thenkhat lo man tam a phar phar te lama chuan a hleuh kai pui ta a; chutichuan bawi rêthei chu an ngaisak lova, Evi tanpui tur erawh chuan mi tin an va tlan a; mahshe Evi chuan Thawma chu a theinghith bik lova.

A tûk a chuan lawng chhuat hnuai hnung zawn a chuan a tui e, beishoi takin Evi pa'n Haleya a bik

Thil vaw' khat i tih suat' tawh chu,

kum rei m a iu oz lo ;

Thibim, lungagat, mangin lai in.

Rihu pakhat nei hram rawh.

O'e thawnthu bi kan ngantuah chian' chuan thil kaw' nga hian de m de m a kaw' hmu.

1. Kasioa na lutak na hi a hme ma tan thil rem chang a i za rui lutak in m ven a bar a, chet suat leh hia a awl
2. I g a e e r z a a n a a l a g a n m e m a a i m t h i a n m a m o t e m a a a m z a w k t i h a a g
3. A thu spat tam a t h e a m m i t s h i , h o a n g l e h b e n g t a o t i P a t i i m a a w i o v a a t a w p a a l a n g l o t i o v a , a n z a m a n a n m u t h u t i h a l a n g b a w k
4. Desdomin eh kasioa chunga hian, thil dik chu a tawp. i m p n a n g e h t i h a l a n g b a w k .
5. O n e o t t i t i k h i a r a n g l u t u k a , t h i l r a n g l u t u k a t h i k a w n g t a m z a w k a i n c h i r l e h n a a a w m t i h a l a n g .

Hrawva

Shillong

MI ZAWNG ZAWNG HRIAT TUR.

Bawrsap Colonel Playtan sap ho kan Mizo te France rama huathawk tuca kai te ho kua France khua chu June thla m 20 m kiran dam taku an thleng ta a, chu-vangia he thu hi m i t e n , m l o h r i a t t u r m h e c h a u c h i n b u a h i a n k a n h a n c u k u a h a n i . H e t h u h i B o r s a p t h i i n k a z i a k a n i .

Makthanga Kdior

PAWNGTAL NA HLA

m	z	m	z	d	t	t	d	m	z	r	z
s	z	s	z	s	f	s	z	s	z	s	z
d	t	d	t	d	r	m	d	f	m	d	z
m	z	f	s	f	m	r	d	m	r	d	s

m	z	f	m	r	d	t	d	m	z	z	r
s	z	f	s	f	s	f	s	s	z	f	z
d	t	d	t	r	m	f	m	d	z	t	z
s	z	f	s	f	m	r	d	s	z	z	d

1. mi khawngailu,
 ngai ngai ngai-cha la:
 mi khawngailu hi a awm,
 ngai ngai ngai.

2. Lal lau kan chhandamtu,
 ngai ngai ngai kan hroai tu:
 ngai chak lo leh thei lo na a,
 ngai ngai ngai.

3. mi khawngailu leh thlapen
 ngai ngai ngai chak m.
 mi khawngailu chak ahi lo la,
 ngai ngai ngai.

4. Thina leh thina hroai tu Lalau,
 mi khawngailu rai m.
 ngai ngai ngai hroai tu na ahi lo la,
 ngai ngai ngai.

5. I chhandamna mi ti la wmu,
 An chakna lo ni she:
 Niin in i hming hmangailu,
 Fak rawh she.

6. Aw thilara thianghlim i the
 An rilu ti chak la:
 I khawngailu mi hroai tu la,
 An hroai tu.

7. Aw kan Pethian leh a fua,
 Leh a thilara thianghlim:
 Malahawma ruih ahi lo la,
 ngai ngai ngai.

8. Thina leh thina hroai tu Lalau,
 mi khawngailu rai m.
 ngai ngai ngai hroai tu na ahi lo la,
 ngai ngai ngai.

A men.

MIZO LEH VAI

CHANCHIN BU

BU 8 NA

AUGUST 1917.

A man kum khata
chêng 1/- chauh
ani.

Enkawitu (Editor):- Makthanga.

Aijal.

Chhuaktu (Publisher):- The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

Baldo nana India mite'n Tangka an pûk tir. R. D. Leta.
Hriattirna. Makthanga.

Enga nge Laha kan zir. Dah rawka.

Mesopotamia ram chanchin. Lathun.

Ching dangval German run leh Puma zai. Thianpohna.

Ching rama Buh tuh hun. Puma.

Chingkar sum bat ruh thu. Chingkar.

Chingkar Nawi. Thianpohna.

RALDO NANA INDIA MITEN TANGKA AN PUKTIR.

Tuna indona a hman turin Sawrkarin tangka an puk duha. Chumi an puk dau tur chu hemi hnuai a ka ziak Heng hi a ni. Dan hmun thum a awm:— DAN KHAT NA: mi a hian Sawrkarin an tangka puk chu kum 1,929 leh 1,947 in kara a tangka neitu in a duh hun aprang in an rûl leh ang.

Tupawh in tangka 95/- pûk tir shela Sawrkarin cheng 95/- chu 100/- a an chhâng anga; kum tin a pung za zêla chhâng 5/- an pe anga. Chu chu tangka leitu in lâk chhuah leh a duh chuan a pûk tir a chin kum 12 hma chuan a la chhuak leh thei lovanga, amah-erawh-chu kum 30 aia rei chu a dah thei hek lovanga; kum 12 leh kum 30 in kâia chuan a duh hun aprangin a la thei ang. A lâk chhuah leh huna chuan a tangka 95/- aia khan cheng 100/- an pe anga; tin, a pung chu kum tin cheng 5/- a hmu bawk ang. Chutichuan 95/- i pek chuan kum 12 china la chhuak leh dawn la i puk tir a 100 leh a pung kum 12 chhanga mi 60/- a za in cheng 160 i hmu ang. Amah-erawh chu a pung chu kum tin lâk i duh chuan February thla tarik 15 a leh August thla 15 a i la thei lovang.

Tin, waw khata cheng 95/- i pek thei loh chuan, a hma-sha berin cheng 15/- i pe anga chu mi china thla tin cheng 20/- zel i pe anga, 95 a tin' hma loh chu.

DAN HNEE NA:- He mi hi kum 1,920 emaw, 1,922 emaw a rûl leh tur a ni, chu chu pûk tir a chin kum 3 a emaw kum 3 a emaw an rûl leh ang. He mi a hian cheng sa zel a a pung cheng 5/8/- an pe ang. Chu, chhuah tana cheng 100/- pûk tir aia, kum 3 chhanga a leh aia tin kan pûk tir cheng 100/- leh kum thum cheng a ni cheng 16/8/- a sa a cheng 116/8/- bmau aia a ni.

Tin, waw khata cheng 100/- pe thei lo la, amah-sha kum 30/- kan pe anga, chuma sawha thla tin cheng 20/- leh aia aia, 100/- a la tin hma lo chu.

DAN KHAT NA:- Lâk-in kum nga chhâng atan a pûk tir aia aia ziak ang hi ani.

Kum 5 a tlin' a hmuh tur zât	Chêng 10/-	Chêng 20/-	Chêng 50/-	Chêng 100/-
Paktir tur zât.	7 - 12 - 0	15 - 8 - 0	38 - 12 - 0	77 - 8 - 0
Kum 1 tlin' bma a lak chhuah leh a hmuh tur zât	7 12 0	15 8 0	38 12 0	77 8 0
Kum 1 china "	8 1 0	16 2 0	40 5 0	80 10 0
Thla 15 china "	8 2 0	16 5 0	40 12 6	81 9 0
Thla 18 china	8 4 0	16 8 0	41 4 0	82 8 0
Thla 21 china	8 5 0	16 11 0	41 11 6	83 7 0
Kum 2 china	8 7 0	16 14 0	42 3 0	84 6 0
Thla 27 china	8 8 9	17 1 6	42 11 9	85 7 6
Thla 30 china	8 10 6	17 5 0	43 4 6	86 9 0
Thla 33 china	8 12 3	17 8 6	43 14 3	87 10 0
Kum 3 china	8 14 0	17 12 0	44 6 0	88 12 0
Thla 39 china	9 0 0	18 0 0	45 0 0	90 0 0
Thla 42 china	9 2 0	18 4 0	45 10 0	91 4 0
Thla 45 china	9 4 0	18 8 0	46 4 0	92 8 0
Kum 4 china	9 6 0	18 12 0	46 14 0	93 12 0
Thla 54 china	9 11 0	19 6 0	48 7 0	96 14 0
Thla 57 china	9 13 6	19 11 0	49 3 6	98 7 0
5 china	10 0 0	20 0 0	50 0 0	100 0 0

Chutichuan he mi obunga mak dan hi en la. Tuna cheng 7/12/- dakina zuk pe la, lekha kum nga china cheng 10/- hmuha tur an lo pe ang che. Amah-erawh chu i tangka 7/12/- kha kum khat tin' hma a i lak chuhah leh chuan i dah ngai 7/12/-, chauh an pe kir leh ang che. Kum khat china i lak erawh chuan cheng 8/1/- an lo pe ang chia, kum hnih china i lak chuan cheng 8/7/- an lo pe ang chia, thla 39 china i lak chuan cheng 9/- an lo pe ang chia, chuti ang zelin, kum 5 china i lak chuan cheng 10/- an pe ang che. Chuti ang bawku dakina cheng 77/8/- i dah chuan, kum khat tin hma a i lak leh mai chuan i dah zat chauh cheng 77/8/- an lo pe ang chia, thla 30 china i lak chuan cheng 86/9/- an lo pe ang chia, kum thum china i lak chuan cheng 88/12/- an lo pe ang chia, thla 54 china i lak chuan cheng 96/14/- an lo pe ang che; chuti ang zel in kum nga china i lak chuan 100/- an lo pe ang che.

He mi dan hi mi hausha lo deuh te tan chuan a hlawk hle bawk ani. Cheng 7/12/- chauh pawh a dah thei, kum nga china cheng 10/- hmu na tun. Cheng 38/12/- dah ila kum nga china cheng 50/- kan hmu mai anga. Cheng 77/12/- dah ila kum nga china cheng 100/- kan lo hmu anga, chutichuan cheng 22/4/- in kan lo hlawk dawn ani. Tangka nei tan chuan Dan khatna a hlawk em em a, Dan hnihna pawh hi a hlawk hle bawka. Tangka ngah mang lo te tan Dan thumna hi a tel em em an. Tuna Ahawia vai hote'n cheng 26,000/- an lo pak tir ta hlawn.

Erawh tangka pak tir tar nei chuan he mi da thum zing a dan ber ang a pang hian pak tir rawh u. A hawh a hlawn ila. Tuna mi pakhatin cheng 950/-

DAN KHATNA a khân lo pûktîr shela, kum 15 china ruh leh turin. Sawrkârîr an ruh leh hun ehuan e pûk tir ai 1,000/- leh kum 15 ohlunga pung 750/- a za in chêng 1,750/- a lo hmu anga, a leh huîh a tling theh ani. Tin, DAN HNIHNA a khân chêng 1,000/- lo pûk tir shela kum thum china la leh ta shela, a pûk tir 1;000/- leh a pung 165/- a za in 1,165/- a lo hmu anga; tangka 1,000/- pûk tira, kum thum china chêng 165 lo pung obú a hlâwk êm êm a ni. Kum nga china la leh ni shela a pûk tir 1,000 leh a pung 275/- a za in 1,275/- a lo hmu anga; chutichuan tangka 1,000/- a kum nga china 275/- lo pung chu a hlâwk êm êm ani.

DAN THUMNA a khan chêng 7/12/ hauh pawh a pûk tir thei a! kum nga china lo la leh ta ila, chêng 10/- lo ni mai anga, 77/8/ lo pûk tir chuan kum nga china 100/- a lo ni mai bawh anga. Tin, kum nga nga ka nghak peih love, kan ti leh kum thum china pawh la ila kan tangka 77/8/- kha 88/12/- a lo tling anga. Chutichuan kum thum china mai pawh chêng 10/11- chuan a lo hlâwk ani.

Tupawh a nei chuan pûk tir a a tha êm êm ani. Dawrkai pûk tir te hi a bo ral a hlauh awm êm êm a, Sawrkâr pûk tir erawh chu a hlauh awm love. Dakina pawh mi'n tangka an dah fova, tu ta mah a la boçal ngai lo. A mah erawh chu tuna mi ai hian a pung a a hlâwk lo zawk êm êm.

R. D. Leta.

HRIAT-TIR-NA.

He thu hi tupawh in lo hre theuh ang che u. Kan mizo tlangvâl ho Sap ram France a hnathawk tura kal te kha lekha in thawn dawn chuan pawisa shawm man tiket (milem-lu) bel zel tur ani, in bel lo chuan in pûk

thawn a te chuan a lehni an lo chaw ang. A lehni
chu pawisa 20 (seki leh pawisa pali) ani a. He dan hi
dan thar ani lova tun hmalama pawh khan India ram
pela lekha thawn xeng chu a kal man chu a lahni in a
tam fo xeng ani a, chu ohhapa tuna kan mizo ho kal
na phei hi chu Sawrkar hrang daih ani a chuvang chuan
pawisa sawm chaw tur a lo ni ta mai ani.

Bel loh chuan kal thei loh chu ani chuang lova khu
lama au zuk thawn a te'n a lehni an lo chaw tang ani.
Mi lemlu bel lo pawh in thawn mai theih ani a, khap
chu ani chuang love. Lekha pakhat bmu avanga Siki
leh pawisa pali zel an lo chaw ai chuan he ta tangin
pawisa sawm man milem lu chu bel nghal ilangin a fel
ani. Tin, an ni ho vin khu lama tang lekha an rawn
thawn in erawh chu a thlawn in an rawn thawn thei
ai ang, an ni ho chu ral rama thang an nih avangin an
tan phal buk ani e.

Makthanga, Editor.

ENG A NGE LEKHA KAN ZIR ?

Mizo ia te hi kum 19 lai Sawrkar hnuaia kan lo awm
ta a, Sawrkar lo kal tir lai in kan a em em in kan hriat
a em em em ani. Mizo pa fing pawl ber ten kan ram
tal a hian ram dang a la awm tib an hria, chu ti lo a
in paran chuan Mizo ram chauh hi emaw khawvel pum
an ti ani awm e. Tin, patling chauh lo chuan tangka
hian ma pawh kan hre ngai lo ani. Tin, Pathian thu
hriat ta a, Sawrkar lo len rual deuh bawh in an lo
kal a, chung ho chuan mizo xawng in lekha te an sbiam
in an thei ngai takin mi an zir tir thin. Eng a
chuan ang a, Pathian thu chauh chaw lova takha
in an zir tir thin ?

Eng a, an ni in lekha lo thiam sela ama tan

a la tangkai dawn in sawrkar a hna thawhna a lo hnu thei anga, tin, a lo hausa in mi ropui a lo ni thei dawn an..

Aui leh, chu ropui na leh sawrkar hna thawh a lo hau-shak na chu om ni kan zir chhan? Kawng khat a chuan ohu chu kan rilru ani theuh awm e, mahshe ka shawi tum chu kawng dang pahni a awm, heng te hi an ni:— (1) Hriatna lo zau na, (2) Hnam lo thawven thei na 1 Hriatna lo zau na:— Kum 10 lai a lo ni ta, Mizo tiangval then khat phaituala lekha zir in an kal a kan ngai ropui em em mai, tin, an ni pawh in miropui deuh tak ni a lo haw leh an in beishei awm e. Mashe kan rin ang leh kan ngaih ropui ang in au lo haw hnu in an awm lo, tin, an ni pawh an beishei ang in an awm lo ani awm e. Mashe an hriat na an kal hma nena kan teh khin chuan nasha takin a zau zawk in a tam zawk tawh ani.

Tun a kan ngaih ang-in lo ropui-kher lo mah she an hriatna ta zau tswi zia kan ohui sheng lovang, Sap tawng te, khawvel chanchin te, ohhiarkawp te, tmai lai a pi leh pu pawhin an hriat ngai lo, anmahni ngei pawh in a-rin a-ra pawh an hriat ngai loh te kha an lo hre ta a, chutichuan mi ropui an lo nih kher loh avangin an inchhir rin hlek tur a ni lo. Chutichuan tuna skul nang pang la ni mek te pawhin eng a mah a tangkai love, a Kal hmasha te pawhin eng an nih pui love, tin the ti nat mai tur a ni lo.

Tin, mi then khat in heti hian an ti thin:—“Phaitual a lekha an zir a, heta engma an ni pui thei shi lo, henga rasi pawh an lan thei hlei nem, anmahni ho ni a ni rasi a la tang tur zawk ni,” an tih ka hre thin. Chu

a phaitual lekha zir te rashi a an tan' hun chuan a zir
lo te khan eng hna chu an chawh kaw bik chuan ka ring
lo a ni. Hna lo thawk tawh sha te chu vawi leh khat
a lan mai thu lah a awm lova. mahshe an lo la thi in
emaw, au hun emaw lo tawp shela Sawrkârin mi thiam
lo chu an duh lo tulh tulh dawn tih a hiat lawk reng
a ni. Tin, kan hriatna a lo zau a thiam kan ngah chu-
an a tira hlawh tling êm êm mah shuh ila, rashi pawh
chu ni ta ang rêng mah ila, kan lo hlawn tling tulh
tulh zawk ang.

Tuna engkim a lo that thei na hmasha ber chu lekha
zir a ni lo, kau u te ho Sawrkâr hna lo tnawh thei na
tak te pawh hi an lekha lo thiam hmashak leh an hri-
atna lo zau hmashak vang vek a ni tih hie tawh zawk
ang u.

II. TUNA HNAM LO THAWVEN' THEINA I NGAIHTUH ANG.

Hman lai a lekha a-rim a-ra pawh kan hriat hma
chuan mizo ho zinga indo na hlir in a khat ani. Tuna
erawh chuan Sawrkar zara lekha te tlem in kan lo hre
thei ta theuh vin in do te leh in thah mai mai te a lo
reh ta u, a thaw ven thlak ta êm êm mai ani.

Fin, thawven leh zuaina, kan kawlpui ber sawrkar
kui leh sawrkar thu hnuai a awm luat tuk na hi tuk
thlak kan duh chuan mi in mah ni fa te theuh tha tak
in airtir shela, lekha lo thiam shang in sawrkar dau te
lo hre fa she la, sawrkar pawh a lawm zawk anga,
kui in a hnekin hna ropui tha tha an pe zawk ang.
Maw zawng zawng lekha thei vek ni ila engma buai
na a hna loyang, mi in ama duh hun huna sap a be-
chaw ang, mi in sawrkar harshat a ngai loyang. Mizo
thawven in sap a bak dawn in Aijala mi a ruat

a, harsa takin, zak tak changin a bei hram thin. Chu chu an mi rawih te tan pawh thil nin awm tak a lo ni in, an hua dang te pawh an thul pha thina buaina za khua a lo ni zawk ani.

Chu ti a ai chuan in ta te skula kal tir ula, lekha tha takin zirtir ula an io thiam luna nangnin, chhaw hman kher lo mah ula, ani chu nangni in buai ang khan a buai tawh lovang. Chu ti ang theuh in mi zawng zawng in lo ti ila a va nuam dawn em! chu ti chuan tana china nasha leh zual in lekha zir hi i boi ang u, hmerchhia leh mipa thlei chuang lovin-

Dahrawka Shillong.

MESOPATAMIA RAM CHAN-CHIN.

Tun lai a kan Sawrkar te'n Turkey Sawrkar chu Mesopotamia rama an do ber ani a, tuna hian a ram chanchin ka hriat zawng chu ke han sawi ang—

Mesopotamia ram hi Persia leh Arabia ram inkara Euphrate, eh Tigris luidung thuan ani a. Skul naupang "Map" ram em a in en chuan in hmu fiah thei ang. Khawian deuh te:—Basra, Amara, Kut, Baghdad heng te hi an ni. A then khua te hmar lama te an awm—Tin, heng khua te hi khawhlui tak angin an lang. Tin, heng zawng zinga hian Baghdad khua a lian ber ani, khawpui hlui tak ani, Tigris luikam tuak a shiam ani. Tin, Basra leh Amara khua te hi tun lai in kan Sawrkar te hian an siam tha leh a khaw nuam em em a lo ni leh ta. Heng lo hi khaw te te Salomypark, atangin hmarlam luidung thuanin an awma a mihring te chu Arabi leh Juda mi te an ni ber. He rama hian Khajur thei, thlum tak a tam em em a, an thu pui ber ani. An huan te ti huh turin Tigris lui tui hi sakawr

leh rebawng in an hau chhua tir a an huan to chu lei
buh nan an hman thin ani.

Tin, Tigris lui hi lui lian pui ani. Mizo rama Tui-
rang lui ai khan a lian zawk ang. Lawng to tha tak
in a kal thei a, lui hman tlak tak ani. Tin, Baghdad a
tangin Tigris lui dung hmar lam mel 30 lai thlengin ka
awh a ram awl tak ala ni fo. Heta tang hian hmar
lam a tang dung to a lang ani—Kan sipai hma-bruai
to chu "Mosul" khua pel in an kal ta—Chan-chin
dang to ka larawn ziak leh ang.

Havilder Lalhema Lushai,

Indona a kal Ruang-hlawm pawl.

MIZO TLANGVAL GERMAN RUN LEH PUMA-ZAI.

Miso vin thil naran lo deuh leh kan ti ngai mang
in, ropui tak emaw, ropui lo tak emaw kan ti apiangin
le tantak kan phuah khum thin a. Chutiang bawkin
kan a kan mizo tlangval 8,000 to kan rama tang
France rama kan Sawrhâr lei do tanpui tura an kal ta
the an pâmhmai in, an chhuan awm in, an nan pui awm
hle a, a phuah thiam ten chuan hla tin reng a phuah
kur ngai nguai a an tha em em a, churangin tuna hi
an Puma-zai in an phuah thei thei to chu ka hau si-
ak.

A lam riak diwa lo la chaltuain, German hriahawi
do ril huan kai ang cho, i chak hming khua vel a chang
ngai ang.

Thugon hriahawi a an tar ang cho. Do kim thlangin
hriahawi a an tar ang cho, i chak hming khua vel a chang
ngai ang.

A lam riak diwa lo la chaltuain, German hriahawi
do ril huan kai ang cho, i chak hming khua vel a chang
ngai ang.

4. "I man zo riau ang u an ti" an ti maw, khua vól vól
ngur mîn ruai e sap pui val in, German ral sial hawl a
brang turin.
5. A ni a thla tam ka chhiar sêng lo, Tui tin finna luipui
hming thung ral tianga, Val an chêm lal danga hrang hlir
chu.
6. Ka lăm zawl Buang khua a ngai lawm ni, Di zawng then
tam thlang kawr vai a mi hrang chu, tan chhawn an
zawng ta e val rual in.
7. Kan Sawrkâi liaupui a du tų chu, Mau-rawkel a zawng
khuanga chan ka nuam e, ka beng hlum hiau awm e, Ger-
man chu.
8. German ral tâwn tu chu keimahni, Chhîm a nghing e
hmar tiang kawlrawn a deng e, fam turin an ngen e vól
zawng zawng.
9. Hnam tin nau ang tah na thleng ta e, Sap pui dar feng
an fanna German dai a, Awi, ka di lung run ka phal
love.
A ziaktu Thian Pakhau.

MIZO RAMA BUHTUH HUN.

Kan Mizoram hi, hman lai angin a ram te a that
tawh lo avangin Buhtuh hun hi hriat a ngai hle hriat
ani. Mithen khatin hmas-laia upa, a thingpar te chhian
chhih mai a Buh-tuh hun hria te thu awiin thui in
tuka an tuh thina, chuvangin an buh a to thin lova, ni
tam tak buhto lovangin an mang in an tam thin. Chh-
vangan tunu hian kan ram yah te a thlawba tawh

hlawm hia, buh-tuh hun hi hriat a ngai em em
Kag lai pawhin May thla tarik ni 8, atung
hemi chhung hian a han bik em em ani. Hemi khatin
tarik chhunga buhtuh chuan, upa in ruah thui pui
thui ang kha a khatin chuan ani, Buhahi pawh a

mur mai a, zuk kal ila vau kam hnim buk huuaia to leh thingler lam lam a te an awn fer fum mai a; nau-pangin an mana, an khai bawr t̃euh t̃euh mai a, a sha pawh a tui hle mai. A tam vanglai tak chuan man kim vek thei ila dawrawn 10 lai a khat ang.

(2) Kum-in, tarik 7/4/17 he mi ni khan kau khua a rua nasha takin a shura; thli te a tleha, rial pawh tam tak a tla a; kan melveng ho zawlbuk t̃ekin a denga, a chung a awn te chu an thu phung mai a, midang chu an har leh thuua, naupang pakhat a hming Laibaka chu ni khaw hre lovin ni 3 lai chua a lo dam leh chauh ani.

(3) Kan khua a chuan kum tin June thla vel lai leh May thla vela te hian santen mathei lovin a leng thin. Kum 1910 a chin khan kum tin mathei lovin a leng to thina; naupang leh naushen phei chuan an thi pui zel mai, Putling pawh sawm (10) emaw lai in an thi pui ta. Tin, tarik 2/9/1910 a khan Doctor sap F. E. Hurst kha kan khaw Santenvei en turin a lo kala, tin, tarik 15/6/11 he mi ni hian Lianchhunga (Compounder) a lo kal bawka; He mi a chin chu kam tin a len' hun pang ngai bawk in a leng fan a ni.

(4) Kan khua chu Kum 13 lai kan awm ta a, kan awm rei em em vang emaw ni, kum tin khawshik a nat te pawh a lang fo a ni.

(5) Kumin (1917 April thla khan Darlawn melveng ho, vin Sakei tlak a, an tla hliam tira, a hliam na hle a, an huala, Khuma a sheha, a mawngtam a te leh a mal-pui te a sheha, ni 10 lai a dama, a thi ta a.

Tin, Khuma a sheh ni chu 14/4/17 a ni a tuk ni 15/4/17 a hian Lunga Khua non, kan bei a, kan la t̃euh thei lova; a tuk 16/4/17 a hian kan kap hium

ts' a.

(6) Kum ina indona (France ramu) hna thawk pawl (Labour corps) a kal ho zinga khan kan khaw tlangvâl chu 12 (sawm lèh pahnik) an kal ve a, he mi te ho zinga hna. pakhat mah breh êm êm a tih chhuah luh an awm lova, an mani duh thu a kal hlir an ni. Sawrkar in min hau put zat phei chu 10 chaw an a, tlangvâl hovin an lo chak hlawm hle avangin a chuangin mi 2 an kal a ni.

7 Tarik ni 24/6/1917 khan Ratu khua a mi a hming
Hauthavunga'n savawm no ui tia dawn dawn hi a man
a khâwi a a that zia mai chu.!

8 Kum ina German rûn tur khan kan khaw tlangvâl
fêl deuh deuh 12 an kal a, kan khua chu in 42 lek kan
ni mêlvêng obhiar lo ohuan. Tin, chung a kal obhung te
te chu Sawrkarin kuli a an âwl shi a; Sawrkar kuh
pawh mawh han thawk tham pawh kan awm ta mang lo
In 42 zinga mibring 12 an kal ani a, tin, a kal lo in
30 zinga chuan Hmeithân thawk thei lo te lo awm an
ni bawka.

9 Tarik 26/2/17 atang khan kan khaw daiknaga
Aijal sipai sibudar leh Jamadar hovin 50 lai an lo awm
a, tarik 2/5/17 an khan Aijal lama an haw leh ta a.
Tin, an awm ohhungin kan khua a ta buhfai mawn 23
leh ser 6 leh chatak 8 an ei.

In thian Thangphunga, Ratu khua.

BIAL RASI HO TAN.

Kan Miao ho France rama kal te kha, an mahni
 kan te chu shaw lo. An lekha kan lo hmuh hi, an
 kan te chu shaw lo. An lekha kan lo hmuh hi, an
 kan te chu shaw lo. An lekha kan lo hmuh hi, an
 kan te chu shaw lo. An lekha kan lo hmuh hi, an

hi min lo ngaituah pui sela, mani bial theuh te ta chuan a lawm awm êm êm mai ang. Bial rasi chang pawh ni lovin, Pisa hnathawk kan mizo Babu te nen, kan mizo dawrkai te nen, mahni hmel briat khua te lekha lo thleng chu, min ngaihtuah-sak sela, a lawm awm êm êm ang. An lekha te kan hmu zin deuh hi chuan, kan lawm êm êm mai thin ani a, an lekha kan hmuh khât hi chuan an thi ta a ni a nge kan ti a, kan lung-gai mai thin ani; chuti avangin min bialtu te rasi hian maani bial theuh te lekha hi, khawngaihtakin min ngaituah pui sela, a lawm awm êm êm ang.

Tin, Khawchhiartu te theuh pawhin, mahni kha te vai dawr tur emaw vai lama kal apiang, kan kha te lekha a thleng emaw han zawt vel rawh khai, tiin chah zel bawh sela, a tha in ka ring. Tin, vai a kal te pawh in tai matakin zawt vel bawh sela, a tha êm êm ang. A chhuar apiang—Dam takin awm ang che u.

In thian,

Thangluaia Hlimen Kawehhiar.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

NO. 3 NA

SEPTEMBER 1917.

A man kum khata
chéng 1/- chaub
ani.

Editor (Editor):- Makthanga. Aijal.

Publisher:- The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LONE PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

Mau teh-khin thu.	Hming nei loya.
Belgium ram a Hmei thai pakhat.	Hraw'va.
Khawlai phih thu.	Tunga.
Thu nawi.	Kaichhanga.
Lai pa-khat leh a'lian.	Hraw'va.

dph ani tih ka lo hria a. Tin, chuti ang Neitu chu ka neih avangin ka in chhuanna a pawh chuan, in chhuang awm rong hlan ka lo in ngai ta a," a ti a.

Tin, tana mau chuan a Neitupa chan chin min. hrii lai hian ngai ula, en vel teh u, Neitupa chu saw ta saw a dinga. Chu mau chu hmangaih taka duh em em in a en a. hneipui hriam tak chu a kuta a keng renga.

Neitupa chuan, "Hman chak atan ka duh che ani, ka hnena i in pephal ang em?" a ti a.

Tin, mau chuan, "Neitupa ka pum hian i ta ka ni a lawm enza tana hnana nge i tan ka tlak?" ti in a chhanga. Neitu pa chuan, "Ka Nunna Tui awm loh na hmun ro then khata te, ka Nunna Tui luan' tuh tin nan che ka duh ani," a ti a.

"Nimahshela Neitupa, engtin nge hei hi ka ti thei ang? I Nunna Tui a chuan ka tan ibatna tun ka cheng a lawm. I tiharhna ruahpui te chu in in, van lam hawi in zarte ka nei a: nang ah avangin ka lo thanga, ka lo mawi a, ka lo lawma, ka phatna zawng zawng avang te hian nang Neitu Tha i ni e, ka tigin ka tlang au pui che a. Chuvangin engtin nge tui chu ni dang hnena ka pek thei ang? Keima khawp tawh chauh in i hnena ta ka ta ka ina, eng nge ni ni dang te hnena chuan ka pek tak ang? a ti a.

Tin, Neitupa chuan, mak tak leh nem cak, "I duh phawt chuan ka hman thei ang che. Ka kit ang che a, i hnab zawng zawng ka hlawi ang a, sa ruakin ka dah ang che a, mau dang te neu a lawmtak a in awm na hmun a ta hi ka la bo ang che a, hnim hriug bawm mai mai zing a chuan ka dah ang che a, Tiu, cheinte hriam ka la ruai ta to ang a, i thilunga thil hnawh zawng zawng chu ka ziat fai vek ang a— ka Nunna Tui nang mah a a luan' tlang theih hma chuan," a ti a.

"Ka thi ange," i tih chu, "Ani, ka mau i thi ange, bima shela ka Nunna Tui chu nangmah a kang lovin a luang tlang ang. I mawina te pawh chu a bo ngei ang. Tun china ti

an i mawina chung a mak ti tumah an awm tawh lovang, nimasela nangma a tang a Nunna Tui pek luang tlang khan, an mani a luang thleng anga, kun a, thingthi in an in ang. Nang mah chu an hria che in, an ngaihtuah lovang che a: nimahshe-
la i Neitupa nangma tlanga a Nunna Tui luan tlang tir tu chu an hre lovin, an fak lovang em ni / Aw ka mau chu mi a tana hman chu i duh em /" a ti a.

Tin, kei chuan engin tak ohhang ang maw tiin ka lo thaw tak hle hle e. "Ka Neitupa, ka nei zawng zawng hi i hnena ta vek nei ka ni. Hman chak a min duh tak meuh i nih chuan, lawm taka, in phalin ka nunna chu i hnena ka pe ang che. Ka thih chaahva, i Nuna Tui chu mi dang te hnena hna tlang tir thei tur i min chuan, thui ka peih e. I ta ka ni a Neitupa min la la, i duh ang in min hmang rawh," a ti a.

Neitupa hmel chu ngilnei leh zahawm tak maia lang hian hreipui hriam tak hi arawn kenga, mau chu a va kit ta mai a. Mau chu phunnawi lovin, zaidam tak hian "Neitupa min duh ang apiang in" a la ti ta fova. Neitupa chuan hreipui chu a la keng ta fova, a kung pumin na a tih thleng in a kung ropuina ta leh a zar ropui na te chu a va a hloh vek thlengin:

Tin, Neitupa chuan Saruakin a shiam a, a hlawi mam vek taka nimasela Neitupa chuan duh tak leh hmel lawm tak mai hian a kokia a pu a, mual liam hla tak a chuan a knpui ta daih mai a.

Tin, mau chuan a Neitupa chu a hmangaih ngawt avangin aw chaw chungin "Neitupa khawi lai a awm a nge min duh," a la han ti thei ta fova.

Tin, hmun reh tak leh hmun khaw har tak chu a va thlen puia, chuta chuan a keuh ta a. Tin, chem hriam tawn ver vur en mai pawha, tihbai hi a han la a, chu mau kaw chhunga chuan a zak vit a, Tui nung chu a luan theih nan a kaw chhung ziah a ngawt chuan chu Tui nung chu engma dal lovin,

ram tui hal a chuan a luang thleng thei ani a.

Tin, mau chuan phunnawi a hnekin, a aw te a lâwi tawh chung pawhin, "Ka Neitupa i duh ang takin min hmang ang che," a la ti ta fova.

Chutichuan Neitupa chuan hmangaih tak chung pawhin, chem lu zum chuan a chàng te a kher in a ziat fai veka, a mau chu fel'takin a in tlang pawh ta veka, chuta china chuan a Neitupa lung chu a âwi ta a.

Tin, Neitupa chuan dim takin a chawi a, Tui Nung fhm tle tak lo chik chhuahna nen khan a chuk tuah a: tin, chu mau chhunga e uan in chu nunua tui chu tluang takin a luang lut in, a luang chhuak ta a—chatuan a kang tawh lo turin: tin, neitupa chu lungni a lawm in a lo nui ta a.

Tin, Neitupa chu mau dang zawng turin a kal chhuak leh ta a: then khat te chuan a nat an hlaub avangin an in pe phal lova then khat erawh chuan lawm taka in pe in, "Neitupa kan rĕg a che, i duh angin min hmang rawh" an ti a. Tin, pakhat khat in a la khawma, tuarna hmuna chuan a dah khawma, Tui Nung chu aumahni a a luan tlang fir ta a, chu tuikhur chuan an hlimna te chu a chim dam zo ta ta a, tin, chu Lui chu a lo zâu deuh deuh va, ram ro thleng chuan a chim ta'a: a hmei a pa, a pui a pang tuihâl te an lokala, an in ta a, a chan chin chu mi dang hnena an bril zel a. "Nunna Tui chu a lo luang thleng ta e, tam kum te a hnawt bo va, lokal ula, in rawh u," an ti a: an lo kal a, an lo barh ta a. Neitupa chuan chu chu a hmuh in a thiu lung chu lawwm na in a khat ta.

Tin, Neitupa chu chu mau hnen a chuan a va kir a, "Ka-mau i khawbar vang leh i tuar vang in i ril-ru a lo hnua tawh em? Leh khawvel hnena Tui Nung pèk hi man tam lu tuk i ti em?" a ti a. Tin, mau chaun, "Neitupa hnai love a! Nunna hi shang shawm pawh nei ila, nangmah tih lawm nan a, tanpui tur che in, lawm takin i hnena ka pe phal a." a ti a.

BELZIUM RAMA HMEITHAI PAKHAT.

Hman deuh kum 20 lai vela. khan Belzium rama hmeithai pakhata awm a, fapa pawh leh fanu pakhata nei a, a fapa upa zawk chu Boba ani a, a naupang zawk chu Billia a ni a, a fanu hming chu Kilti a ni a. Vaw khat chu chu hmeithai chu a dam lova, a thi dawn ta a; a thi dawn chuan a fa te chu a kokhawma, a pasal dam lai a an thia lak te tak te a lo awn tir theuh a, "Hei lu in thi lama lo chu awrh ang che u" tin. Chutichuan Pathian huena an tawngtai theuh a an nu chu a thi ta a. An nu thi veleh chuan an ni naupang chu u leh nau dang leh laichin pawh nei ta lo chu, ram tin a an hruai bo ta a,— an upa bei Boba chu German ram lama an hruai ta a, Billia chu England (Sap ram) lama an hruai ta a, an fannu Kilti chu an mani rama Nuns ho in an enkawl ta a. (Nuns lu hmeithai Pathian hminga pasal nei lo tura in tiam Biakin ngak tu te an ni). Chutichuan an unau thung chuan ram dang theuha in hmu lovin an hruai hrang ta theuh a, an in theu tur te chu an lung a chho khawpa an tap zawh zawh mai a.

Tin, kum 20 lai china chuaw tun lai indona hi a lo awn ta a. Tin, Boba chu German sipai zinga hotu a lo ni a. German hovin Belgium an ohbut ehhiat lai khan Billia chu Sap rama chanchin ziaktu a ni a, British in Belgium an pa tur thu a lo hriat veleh khan Indona a ka a lo chak ta em em a. Chuti lai vel chu an German an tlatu te England a an lo ka a chumi chu a a Boba ho te an ni a, Billia chuan a u tih hre. Tawh hre ta an lo man phiar a, an hotu pa Boba erawh a an hmeithai a ohhuak leh ta hram a.

Tin, Billia chuan indona a kal tur thu a hmu a, a kal ta a. Belgium rama British ho in-kulhna chu a va thleng a, an sipai hotu in sakawr tha deuh leh silai puak shawm leh puak hnih a lo pe a. 'Chutichuan in kah na lam pan chuan a kal leh ta a.' Indona hmun chu a va thleng a, chuta tang chuan entlangin hla taka German ho' (Wireless) thirhru lova in biak hlat na a an lo in be lai a han hmu a, indo lai chu a tlanshan leh ta a, chu lama chuan a va kal a, a vengtu te German 5 lai chu thing ban tia lek phuan a kah thluk vek mai a, an in biak hatna chu a va shawi chhe ta vek a, a sakawr chunga chuang chuan a tlan bo leh ta a; chuveleh German 6 lai an lo thleng a, an in biak hlat na a chhia tih leh a vengtu te an thi tih an hriat veleh chu an en tlangin an han hawi vela Billia sakawr chunga a tlan lai chu tal khata an hmua, an han iu rawna, au kah thlak thuan mai a; mashe ama chuan kap fu lova, a tla chu a tho leh a lekha a ziaak a, heti angin. — "To British Sipai hotu, German ho' in zan in a Canal an rawn kan ang, kei chu muu man ta Billia."

Heini lekha a ziaak hi a sakawr chala a tar a, British in-kulhna lama a tlan tir a, ani chu a thi der ta mai a. Tin, German a kap tu ho chu an lo thleng a a nung chung chuan an Trench a (indo nan a lei lai khuan) chuan an phum ta a. A nung chuingin in phum rawh she tiin an tlan shan ta a. An kal bo veleh chuan ani chu engemaw ti hian a lo tal chhuak leh thei hram a. Mahshe engma a nei tawh lo, German hovin a thuan ta leh a silai te an lak shak vek shi a. Ti chuan a rank chuan an in kahna mup mup chu a han vak thleng leh hrama.

Ohuti lai vel chuan a sakawr ohhuan tak a kha a
 a tlan lua' lua' mai a, British sipai in kulbua kha a va
 thlang a, an hotu chuan lekha chu a lo ehhiar a, chu
 veleh sipai 6 lai hi a lam turin a tlan tir ta a. Indo-
 na chu an va thleug a Billia obu an va hmu a; tin, in-
 dona hmun a sipai hotu chuan, Billia chu thuan leh si-
 lai mai dang hlam ta a pe. Billia ohuan a rawn lam
 tur sipai te chu a ho ta a, an kal leh ta a, Canal (tui
 luanna) an va veng a, chu chu German ho chuan rawn
 kan an tum a ni a. Chumi German ho te chu Billia u
 Boba ho te an ni a, mabshe unau tih in hre tawh hek
 lo. An rawn kan dawn lai ohuan Billia ho ohuan khawl
 stiai an lo her pusk thin a an rawn kan ngam ta lova.
 "an la rui set ila kan kan ngam ang" an ti a, su intur
 in Belgium a ohuan an va kir leh a, Pathian biak in a
 an va lut a nuna ho an va hmu a, an zing a "awm
 Kitty Boba te far nu kha nula an va man a, Boba chu-
 an a farnu tih hre tawh hek lo, mut pui tum in akush
 ohhuak ta a, a dub lo chung chu khawlai a a kuah lui
 ta a. a han fawp dawn thin a, a dub shi lova in te
 denh in pakhat hi a awm a, chuts chuan a nam lut ta
 a. Nula chuan a "lu" veleh chuan ohhung lama kawng
 a kal ta stai mai a, Boba chu a lut ve thei ta lova, a
 han pawt thina, a pawt hawng tawh lek lek mai a.

Ohuti lai tak ohuan Billia ho British sipai, 6 lai
 an lo thlang ve a. Nuna ho chuan an lo hrila, an rawn
 nuna an va hmu ta a, an in kap ta a, Boba ho pawh
 ohu leh bewk an ni a, an in kab lai te ohuan bang
 ohu an kap tianga ohhunga nula chu an va kap leh
 thei thina, an chu a hiao, a tawm ohawi chawi mai
 thina. Boba ho chu an thi ta rok mai a, ama chu a

hliam lek ani a, a tlan bo ta a. Billia ho te pawh chu an thi deuh veka, pakhat chauh a nunga, chu pawh chu a hliama, Billia erawh chu engma a ti lo. 'Tichuan Billia chu a va kala, kawngka chu a va kik a, nula' chuan a lo hawn ngam lova," min hawn rawh, German ka ni love, British mi ka ni e, German chu an thi zo tawh e," a ti. Hlau chungin a han hawnga, a hawn' veleh chuan a hlao lutuk chu a tlu tawp mai a, a thi dang ta a. Ani chuan "mi hlao shuh, mi hlao shuh, Bitish mi ka ni e' a ti'a, a lo har leh a, tin, a englo awrh chu a han hmua, "A! i ta' leh ka ta chu a in ang a lawm le, aw! Ku farnu zuk ni chia le," a ti a chu veleh an lawm chu an in kua' ohial mai a, an in fawp an in fawp ta mai a. Tin, an in kua' ohhuak ta a, Nuns ho zing a khan a farnu chu a va dah leh a, ani chuan German hliam kha a zawng leh ta a; a thi a a ohhui zel a, khi-ta pindan shanga a lo awma a han kah thluk thuai mai a, a thi ta a. A thi veleh chuan a thil awrh chu a han en a, a u chu lo ni reng chuan in "Aw! ka u ani a va mak em! heti angin ani maw he khawvela kan lo pian' ka farnu mihrang ohhan in ka ohhan ohhuaka, ka u German thah in ka that," a ti a, lungngai leh lawm chu a in zah nawk maia. Tichuan a haw leh a, a farnu chu a va la ohhuak leh a, a hawn pui ta. In an thlang ta nge thlang ta lo, ka bre phak ta lo. a tawp ta.

Hrawva, Aijal

KHAW-LAI PHIAH THU:—

Feberuary 1912 lai khan Sawrkarin khaw-lai phiah thu an rawn ti ohhuaka, Envelt (Sanitary Inspector) te an shlama. Khawlai te, in-hnuai te lai tak takin kan phiat shauh hlawmma, chuvangin hrishai ta leh fim

hna a, a ti a, Lalbuana chu a thana. A sha kah pawh
chu a thi chamin a hma a; a tuka a ka' na hmun chu
kan en a sa hnu hlui pawh a awm lo.

Dawt shawi ang ani ta mai.

3 Tin, Khuaidang seh hian daw kuang hi a ngei em
em mai, a hmuamhma a hnawi ila, seh loh ang ani

Kaichluaga. 10/8/17

Sumula

LAL FAPA LEH A THIAN:

He ka thu ziah tur hi thawnthu aui na a, agun tak
a kan ngaituah chuan a ngai nawm chang di lo a
zirtir a tha hlo aui.

limanlai in Lal tiangval a awma, a pa khawnbaw
fapa nen an in kawm ngei hlo mai thina, vawikhat chu
Vai rama zin tur in sikawr chung a al chuang dun ta a
an vak an vaka, ni khat chu ram hnuara an la awm lai
in khua a thim ta a, lei a mut mai chu mua a awm
vin an hria a, an sakawr thingbul an thluaga an
chu thing ber a riak tur in an lawn ta a. Zau a lo
a an riak na chu dil zao pui kam ani a, chuta chuan
ral pui a awma, chu ralpui chuan lungmawi (lungma
a nei a. Chuta khua a lo thim evhel chuan
zawngin a lo chhaka, an sakawr chu a rawn ei
ta mai a, ami chuan an hla em em mai a, chuta
kawr a ei zawn chuan a lunglu chu a daka, ram
a a va kai leh a, chu mi hlan chuan khawnbaw
chu a su chhaka, sakawr ek in lunglu ena chu
chhaka a. Chuta ralpui chuan engma a
ta hnu a lei chuan hnu, a thi ta mai a. Chuta
chu an chhaka, lunglu chuan an la ta a, an
chuan an chhaka, an marug chu a en ta pui

a ho te an lo ram chhuaka, rialbūk an lo khuaka. Lal fapa chuan a lo hmu' piao maia, a ngai zawng ta. Êm êm mai a, tui chhunga nula chu a lut leh tawh. Shi a, a lungleng lutuk chu a â ta a. Thu dang reng reng chu shawi thei ta lo chuan "Saw ta, bo ta" ti chauh in a tawng thei ta mai a, an rawnrawn hawng ta ngawt. mai a, â bawraw a an ngai ta a; in an lo thlen' chuan a pa chu a lung ngai êm êm mai a' a ram vela mi thiam zawng zawng a ko khawma, tu pawh a ti dam thei apiang chu a ram chanve leh a fanu nei a phala. Mashe ti dam thei rêng rêng an awm ta lova, Chutichuan khawla kawthler tin a khuang an beng a "tu pawh ti dam thei in ring apiang chuan rawn chhang. Phah she' tin

Hmeithai pitar pakhatin a rawn chhang ta a, chu pitar chuan, an lapa in, tui nula a hmu lai tak chu a thing phurin a lo hmu ani a. Chutichuan pitar chu lai ina an ko ta a. Lal chuan "Tih dam thei in ring maw? Mi thiam zawng zawng bei a dawng tawh a, engtin nangun thei in rin?" a ti a. Ani chuan "Ka duh ang a ka tih ang apianga in tih chuan ka thei ang" a ti a. An ni chuan "Aw le kan ti ang engtin nge i tih ang?" an ti a. Pitar chuan "Dil kianga khuan bûka chu ula chu mi atanga a phak tawka in sha ula, chu tawh a sipai ho awm shela, kei dil kianga bûka chuan ka ang" a ti a. A ni chuan a thu ang chuan an ti a. yeka. Pitar chu dil bûka bûka chuan a awm a, te chu a a phaka chuan an awm ta a.

Tin ni khaw chu tui nula chuan lo chhuah leh a phak chu a mai a a pasala chuan mat hian. Chuan a khawhuk leh a ngais a dân pangna an

Mahe chuan a in bual leh a, chu veleh pitar chu a lo
 khonka, duat awm tak hian "Chemtê, ka lo nawt ang
 she, mi hlau shah" a ti a, aw nêw tak leh zaidam tak
 in a ar, ya, ani hmeichhia ve bawh, chu ehapa pitar
 chu a lo hlau bik lova, a awi ta a, a lunglu te chu
 ti bo pah ang" tiin a lak shaka, a thuruk shak ta a,
 chaweh sipai te chu a awa, an lo tiana an man ta a,
 khawiana chuan an haw pui ta chuk chuk mai a, an
 an thien' veleh chuan an Lal tlangval chuan "Kha kha
 a ti ta hlau mai a, a dam ta a an khua zawng
 zawng chuan an lawm ta em em maia. Pitar chu a ram
 chaweh leh a fanu chu pek a tiam ta a. Pitar chuan
 a mi a, puan shii nachang pawh hre hlei lo a nei a,
 a huiag chu "Fakir Chand" ani a. Pitar chuan "Kei
 chu hmeichhia bawh ka ni a, ka fapa in kan lal fanu
 chu a nei ang chu," a ti a, an lal pawh chuan n remti
 a, pitar chu mi zawng zawng zah in a lo awm ta a. Mi chu
 ka hlau em em mai a.

Mashe tui nula chu a tap zawih zawih mai a, a sual
 a a hre ngawi ngawi mai a, a rilru chuan "Ka pasal
 ka a lo hah anga, min hmu lo anga, chu chang ni lovin
 ngahin ka kang shi a tui hnuia a thi bo mai dawn ani
 a," a ti a a tap zawih zawih mai thina. Lal tlangval
 chuan, in nei tamin an ti a, mashe tui hui chuan
 a an ni na a hna a thai lo anga, tuna chuan ka la thi
 a hui, kum khat chuan ni sawh she" a ti a, a chuan
 a hui a shak shaka, tachuan a awm a, chumi a hui
 a hui a hui in lama hawng a a lo hawh leh hui

Mashe tui hui a hui a hui a hui a hui a hui a hui a hui
 a hui a hui a hui a hui a hui a hui a hui a hui a hui

zawng zawng an Lal tlangval leh a mo hmuak tur chu an a rawn kal puia, rip tak in an lo thawka, del kam chu an lo thlenga, mashe tui chhunga an Lal to nupa kha an reh vang vang mai a, mak an ti em em maia, khawnbawl fapa te nen a an in tiam ni tak chu a lo tla dawu ta a, mashe thawm reng reng an nei hao lo mai a. Khawnbawl fapa chuan a ritru chuan "An dam ta lo nge ni a, engtiunge an awm tak, rulpui dang a la awma, a ei tak em ni ang lo", a ti a. Chutichuan an tiam ni chu a lo tla ta a. Chhung lai vel chuan hla tak a, mi hlim thawm khuangpui leh dar ri te an hre tanga, a nakua chuan khawnbawl fapa chuan mi a tawh kher a, chu chu a zawta, an ni chuan "Kan khua te hmanu tawh khan an ram chhuak", an Lal fapa in tui nula a hmua, a lungle ng lutuk a a ta a, ti dam thei an awm lwa, Pitar te thiam thil in tui nula chu an mana, tuna an in nei dawna, an hlim ani chu" an ti a. Chutichuan an chuan mi zawng zawng, Lal hmuak tur chu a hawh tir leh ta a, ama chuan engtia ka qhhan chhuah leh thei na awm maw tiin a vak ta a. Brahman (Vai Pui thiam pu) in a a va thlenga "Ka pu, tuna in khua, he tia in awm chuk chuk, engtizia nge ni?" a ti a. A ni chuan khawh lama tanga lokal nge i ni? hemi khat chan chin hre lo khawp chu? tui nula kum khat lai a ni ta, kan mana kan Lal fapa nen an in nei dawna a lawm, hmana in nei tawh tur an ni a tui nula chuan kum khat lai a chin lwa chuan ka thianga lo a ti a, vangin an shawn leh a, nak tip hi an tiam ni kim ni ani ta a, an hlim ani chu." a ti a

Ani chuan, "Ka pu, engtin nge tuinula an man thei tiin a zawta, ani chuan a hril ta a. An man dan zawng zawng a hril buu a chuan khawnbawl fapa chuan Pitar a mantu chan chin chu a zawt ta a. Brahman chuan "Pitar chu hmeit! ni ani a, fapa pakhat chuan a nei a a ta a ni aig lo ani a, a hming chu Pitar Chuan a kum chanve ta a vak bo thina, a lo dawna kan

[illegible]

valte'n enna'wm an siam thain, an hmuhna'wm em a, hei dan zu lei sak ang che," tiin tangka 10/- a pe a, an tin ta a. An haw hau-in enna'wm chhuah hnu-linung lam no 16 leh 17 na hi an chhuah zawhin mipu kan tin ta.

Tin, a tuk ah chuan kan ip ah tlangval leh nau-pang enna'wm chhuahtu leh buatsaihtu zawng zawng kan ko khawm a beram chal kan talh a, thing pui leh chhuah kan sem a. Tin zu in mi in zu bel 36 lai kan in a, tlangval a in a, a lam thiam deuh apiang chu, an chah ah leh lalnu in tangka an bel a, kan hlim hle mai. Kan lal hian Bawr sap cheng 10/- pek chhiar lo hian enna'wm chhuahna in buatsaih chung leh he kan ruaitheh zana sen te nen hian tangka che. He ni a seng a ni. Kan rin aia tluang kan ta kum thar kan lawm theih avangin kan lawm hle.

Dartuahkunga

Khawchhiar

Pu Chhuaha

Lera

Aizawl, khua

31. 1. 1933

} Tlangau

ENG TIKAH TAK, LA NI ANG I MAW ?

He thu hi tumat kuat atana zia a ni lova, amah-erawchu kan dik lohzia leh that lohzia hriat nan tin haw ah lo tin lawh ila tih beise in, kan hnam leh ram that nana zia a ni zawk a. Mizo hian hnam

dang hi kawng tureng a, kan chelh in kan fluk lo
 reng reng a ni. Kan hausa lo a, kan ropui lo leh-
 kha kan thiam lo a; tiin insit leh, inhmusit a. Ia
 zah pui tur zawng a ni lo a; kan tlin loh pui leh, kan
 phak loh pui ti ila tih na a ni hek lo. Amaherach-
 chu, kan tlin ang tawh leh, tih theih ang tawh, kan
 dem awm em em a ni. Avang kawng tamtak a awm
 chungin a hnuai a thuplem hi han ziak rih ila. Tin,
 heihi keima phuah, hnuai mai leh rilru mai pawh a
 ni lo a, hun reife ata hnuai leh mita hmanrual ilo te
 rilru put dan te lo en ven hman bu ah huan ziak tur
 pawh a mi tih avangin, ka lo vei em em mai a; chuti-
 ang a ngaihtuah a ziak a ni.

(1) Kamding in kamding lo kan en thiam lo a,
 Kamding lo in kamding thiam hek lo,

(2) Dawrkai in dawrkai kan dem a,
 Dawrkai ovin dawrkai kan dem bawh a.

(3) Mi mawl in mi thiam leh hotute kan en
 thiam lo a,
 Mi thiam leh hotute'n mi mawl leh mi te
 mi en thiam hek lo.

Vai leh hnam fang dang zing ah leh rilru ah hetiang
 hi a awm lo tih theih a ni. Mi lian leh mi te an in
 en thiam em em a ni, keini chuan, "A neih ka eun
 ni mi chaym em ka nih?" chu chu kan thupui a ni.
 Hnam dang kan flu lo a ni ber mai, avang a tam
 hle mai. Hmanlai in T. ret vai ah kan zuar a, thil-
 ri deuh lung emaw changel bul bal emaw, hlum hnan

kan ching a. La pa te ah kan zuar a eng emaw thil rit deuh m'i ilo te kan khung tel thin a, ruhlelh awm kan ni a; min hriat lun in a pawl hle a, a chuang m hna harsa takin kan inthawhtir thin a ni.

Fin, Mizo Sahriak vawk thau kan zuar a, tuium ah kan dah a, a mawng lang thei lo vah chuan a erfu nawi ilo ci tlak loh te kan khung tel a. Bawnghnute in vai sahriak ghee kan siam a, kan zuar a, Vawkthau (hriak) te kan telh thin. Bawnghnute kan zuar a, tui-sik kan telh tam lutuk thin. Sial leh Bawng thisawn sa te kan zuar a. Sazuk sate kan ti a. Mitha leh rin-awm te chuan hetiang hi an ching lo tawp anga, ni-mahsela netiang hi keimah ngerpawhin ka lei tawh thin avangin a pawl em em a ni. Kan mizo rilru han ngaihtuah in a lung ngaih thlak a ni. Vawikhat chu khawizu ka lei a, "Tui a tel lo tawp an ti a Mahsela ni rei lo te ah a lo tawk thur deuh hlur ta mai a, nute ka zawt a, "tui a tam a nih chu" an ti a. Ngun taka kan ngaihtuah chuan kan bnam hlawhtin theih lohna ropui tak a ni lo thei lovang, heng ang thil hi kan sim duh loh chuan tu tan mah a pawl tak tak tur a ni lo va, keimah ni mizo tan a ni. Mah-nihmasialna (selfish) hian kan ram leh hnam leh mah-ni ngei pawh min ti hmingchhia in min ti mualpho in min ti hlawhtling thei lo tu tur chu a ni. Tunah thenawm ten huan tha tak nei sela emaw, ran tha tak nei sela, lawmpui ai chuan chhia sela, tuar sela, ran lut sela, tihna rilru a awm thin, mi huan ah ran

thin. Mi lo vannei in, lo sângin, lo hlawhtling sela, lawm pui ai chuan, rilru tak chuan, chhia sela, hniam sela, tlu sela, tihna rilru a awm thin, chu tih avang chuan kan hmam leh ram a hlawhtlingin kan sâng tha thei lo a ni. Sap ho hnenah leh rilru ah he ti ang hi a awm thei lo tih tur a ni.

.. Miin thil ti thei deuh sela, an châwisâng a, an lawmpui a, an tanpui thm a ni; chuyangin an ram leh hnam a hlawhtling thin a ni. Kani chuan, 'ani nge nge,' tih aini, an ai chuan, kei emaw, ka emaw tihna rilru a lang thin. Hông ang hi kan rilru a la nih chhông chuan, kan ram leh hnam hi a hlawhtling thei tak tak rih lovang tih hi hriat t h e u h a tûl a ni.

Tim, nambar 1, 2, 3 na⁷ hi tlein han brilhaiah leh hlek ila: Mi te leh mi mawlte hian, mi lian leh hotute hi kan en thiam lo hle mai. Rêlah leh demah ngawt kan châng a. Mi pawimawh an ni a, kan ram leh hnam tana thawk an ni a, an buaiin an tûl a, an tih dikloh palhin a pawinasa a, an tih thatin a lawmawin nasa tih kan tum lova, "An suai êm mai," tia rei leh pawisak loh mai chauh kan tum thin a ni. Tim, mi lian leh hotute pawhin an hote leh an hnuaia sapui, mi mawt eh dên an thiam lo bawk. Min dah hnam lutuk a, thenkhatte lek phei chuan a hmun leh a hnam paw chuang lovin an indur a, an intivei a, an chaw a, an sang a, an in-tlat lutuk a, u⁷ ang deuh chaw a, an miin ngah tih awlin mi an en thin.

Thu fingin, "Kut paknat chauh chu a inbêng ri thei lo," a tih ang deuhvin, mi lian leh mi tē in-en dān leh inbiak dân a that a, a fel hma loh zawng kan thatna leh infakna a ri thei lovang. Apui apang, a lian a tēin Mizo kan ni. Kan ram leh hnam atina thawk ho leh yang ho kan ni.

Tin, Mizo dawrkaiten mipui min demna ber chu hetiang hi a ni, "Zān riak sela, Mizo inah an riak a, an tuihāl sela, Mizo inah tui an in a, Damdawi inah lūtin chhuak sela, Mizovin kan hriatpuiin, kan buai pui a. Amaherawhchu Mizo dawrah thil an lei duh lova, vai dawr ami hlir an lei thin," tih a ni. A dik hle a ni.

Tin, mipuiin Mizo dawrkaite demna a awm : "Thahnemngāi taka neih chhun chhunte hla tak atangin kan phur a, pawisa pakhat pawha thahnemngāi kan ni a, Mizo chu mi bum te pawh an hmang deuhva, an thilte pawh a to bik a. Vai dawrah chuan thil a tlāwm deuh nge nge a ni. Thahnemngāi na fam chuan a tlāwmnaah chuan thil lei lo thei em ni kan nih ang?" tih a ni. A dik hle a ni awm e. Chuvangin kawng engkimah kan ngaihtuahin, kan diklohna leh kan fel lohna chauh a lang leh thin. Dik taka kan ngaihtuah a, kan hriat duh chuan, Kohhtan thansawt theih lohna leh that theih lohna chhan pawh hi hetiang hi a ni. Hotu leh puipaten an hote an en tui ang leh an ho tur angin an hovin, an en lova ; chutiang bawkin mipuite pawhin hotu leh hruaitute kan

en' tur angin kan en thiamin kan en duh lova an thu
 awi tum leh pawm tum aun, rël leh demah bawk kan
 en thin a ni. Chutichuan a demtu leh a rëltu. Mizo,
 a dema leh a rëla Mizo. Tunge tuar ta a, tu tñ nge
 pawt ta ang le? Hetiang thil hi mi' tu emaw tal chuan
 lo hre thiamin, lo pawm a, lo zawn thei chu awm
 sela, awa lāwmawm dāwn em! Lehkha ziaktu pa-
 khat chuan, "Nang, pakhat chauh tal hi chuan sual
 lo sim thei la chu, khawvelah hant hnsual pakhatun
 an lo tlem tawh ang," a twa ni.

Chuvangin a hmasa berah mahni intifel in tha
 tak leh dik takin awm ila, khawngaihna leh malsawm
 na pawh kan la hmu ang. Sawrkar kan dem mai
 tur a ni lova, Pathian kan dem mai tur a ni lova.
 Khawngaihthlak leh tanpu tlak duhsak tlak kan nih
 hun, zet chuan Pathian leh Sawrkar chuan min insan
 in kan, ring tur a ni lo. Engtik ah nge sawrkar te
 hian min fak anga kan hnam te hi Shillong rorelna
 sangah te kan la tel ve tak ang? kei mahni in kan
 zir phawt chuan sawrkar hian min insanin Pathian
 hian min insan lo ang, tih hi hriat a tul a ni.

D. K. Kawnga. Aizawl.

HRIATTIRNA

The Editor of Chanchin bu, Aijal
 Kanchin (Burma) ram ah sipai hmun ruak a awm
 tawh rik lova, chuvangin i bial mi te zawng zawng he
 thi hi hriat la, dil harsat duh ting tur a ni rik love.
 Dated Aijal Sd. A. G. McCall

LIST OF SUBSCRIBERS TO THE MEMORIAL FUND OF LATE
MAJOR W. H. TILBURY.

For the month of September 1933.

S. No.	Name	Amount.	S. No.	Name	Amount.
		Rs A P			Rs A P
1.	Liantawna C.C.	0 4 0	22.	Chalchhinga	0 2 0
2.	Suakphuama C.C.	0 4 0	23.	Thankaia	0 2 0
3.	Kaikuanga Lungleh	0 4 0	24.	Sailiana	0 2 0
4.	Taingawia do	0 4 0	25.	Sahuta	0 2 0
5.	Zalluta do	0 4 0	26.	Thangkhuma	0 2 0
6.	Kawlphunga do	0 4 0	27.	Lianhranga	0 2 0
7.	Zova C. I. do	0 4 0	28.	Sawiluiaia	0 2 0
8.	Liankaia	0 8 0	29.	Thankiauva	0 2 0
9.	Zarena	2 0 0	30.	Thansanga	0 2 0
10.	Kolanga & Villagers.	5 0 0	31.	Pachhunga	0 2 0
11.	Rachia & „	3 0 0	32.	Pathala	0 2 0
12.	Hrangtuma & „	2 0 0	33.	Buansanga	0 2 0
13.	Zahia Lal	0 8 0	34.	Bawiliana	0 2 0
14.	Zahnawka	0 2 0	35.	Hailuaia	0 2 0
15.	Dophunga Lal	0 8 0	36.	Neihchhuma	0 2 0
16.	Pastor Khawngchinga	1 0 0	37.	Thawma	0 2 0
17.	Saithawna	0 2 0	38.	Pakawka	0 2 0
18.	Aiburha	0 2 0	39.	Aitawlha	0 2 0
19.	Sawithanga	0 2 0	40.	Kapchuanga	0 2 0
20.	Zakhuma	0 2 0	41.	Saichhinga	0 2 0
21.	Pasena	0 2 0	42.	Hrangkaia	0 2 0
			43.	Chalbuta	0 2 0
			44.	Thangmura	0 2 0
			45.	Duhthlanga	0 2 0

S. No.	Name	Amount	S. No.	Name	Amount
		Rs. A. P.			Rs. A. P.
46.	Liantua	0 2 0	55.	Zyhno villagers thro. Do.	2 10 0
47.	Zatawna	0 2 0	56.	Raithaw Arakan Dt. thro. Do.	1 0 0
48.	Taikawka	0 2 0	57.	Persons of Ser-kawr Thro. Do.	0 14 0
49.	Bilsanga & villagers.	14 2 0	58.	Kiapo of Tuisenpui	0 4 0
50.	Thatchhuma & villagers.	5 10 0	Total 107 0 0		
51.	Saitua villagers	4 0 0			
52.	Mr & Mrs Lorrain	50 0 0			
	Serkawr				
53.	Serkawr Mission boys & workers	6 14 0			
54.	Thosa villagers thro. Mr. Lorrain	1 0 0			

McCall

Superintendent,
Lushai Hills.

HRIATTIRNA

Pá Thangbawnga awmna khua hi tunlai an tām em em mai a, vaimim ngawt an ring tihtheih a ni a. Tupawh in-tawngtānir tut a kal apiangte chuan buhfai emaw, pawisa lam emaw keng ula. a tha ang. Kal kawng khaw thenkhatte pawh an tām bawk si a, mikhual thien a harsa in lohria ang che u.

Tin, tawngtai lak harsa lehka in thawn hunin thu tam-takawm a ngat kova, an na leh a nai reitawh chin sawi ula, ana neitu huning nen, a tawh a ni. Lenkha thawn a tam-takawm in thu tam-takawm an chhuar sen a hi chuang harsa. Tawh Paitmar lak Zaba mah a awm na a ni.

Tinhkoh Zasiama lak

BU 10 NA } OCTOBER, 1917. { A man sum khats
obent / chauh
su

**Ohhuahetu (Publisher):--The Assistant Superintendent
N. Lushai Hills, Aijal.**

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, "AVAL".

A CHHUNGA THU AWM.

1	Lal pakhat loh a thian.	<i>Thian</i>	Hrawva.
2	Thu fong tawj.		Tanga.
3	Thu bawj.		Hingmellova.
4	Mamang thu.		Kaishhanga.
5	Fahat lal tih na thu.		Shang.
6	Kan pahaih.		Hrawva.
7	Thian shan chin.		Thiang.

Don L. Chapman

thaw, ang haw, an ni lupu chu
mali ta e, an ni an erawh chu mu ve duh lovin a
ang ta awka, zulaia chuan sava lianpui nupa, thu hi
lawk the, an lo thlawka, an risna chunga chuan an lo
lu a, an himing chu Bihima a pa leh Bihimi a nupui an
ni a. Meti angin an in be ta a — Bihima — “Kan hnuai
a riak. Lal fapa chu vanneia chuan a vandhai teh e,
naktuka a nu leh a pa leh an khua in an lo hmuak
anga, sai chunga an chuan’ tir anga a tla hlum ang”
a ti a.

Bihimi — “Chu chu lo hre lawk awm ang shela, a
nunna an chuan thei ang em?” a ti a. Bihima’n “Thei
e, a chuan ai chuan khalh shela a him ang, amaherawh
chu kan in biakna, hi a shawi chuan lunga a chang ang
“Chutah him ta mahshe, vanduinna a la awm, ama hnuai
nanna, khaw luhna kawngka an lo chei mawi in a
hlum ang.” Bihimi’n “Cha chu lo hre lawk awm shela
a him ang em?”

Bihima — “Him e, a luh hma in tih chhiat tir she a
him ang, mahshe kan in biakna a shawi chuan lunga a
chang ang. Chu lo chu a la awm, an in neina ruai shela
na a sangha lian luruh a hake anga a thi ang.” Bihimi
“Chu chu hre lawk awm she, an chuan thei ang em?”

Bihima — “Thei e, a chhiatshak mai ang chu, mahshe
kan in biakna a shawi chuan lunga a chang ang. Chu
lo chu a la awm, an in neina ruai shela an mut lai ta chhiat
ngkaw a lo chei mawi in a hlum ang, mahshe chu
pawh chu hre awm ni shela a thab shak chu ang
mahshe kan in biakna te a shawi chuan lunga a chang ang.”

Chusichuan an thlawk bo teh ta a, a tuka
chuan lo chei mawi in an leh ta a, khawnhaw ang

chuan' mak a ti hle mai a, a hreng an khua an loh
 dawn chuan a khua in a hmuak tur chuan an lo kai
 ngei a. Sai an rawn kai a, tuinula te nupa tan; an thi-
 an a tan sakawr tha em em mai hi. Tin, an thian chu-
 an Sai chung a chuan' chu a tum ta a, an ni chuan lung
 awi takin an pe ta a, an chung a that em avangin
 mashe an rilru tur chu a hriat renga. Tin, khua an
 loh dawn chuan an lo hmuah na kawngka chung mawi
 tak a chei chu tih chhiat thu a pe leh ta a. An ti
 chei leh ta a, an nupa chuan engmah te hre ve hek lo
 mak an ti rilru hle a, mashe engmah an phun nawi lo.
 In chu an thenga, a khua chuan an lo lawm em em
 mai a; tih ei an sbiam sbak leh a. Lal tlengyal chu
 an tawh deuh a, sangha lu an pe leh a, a thian pa chuan
 a dila, a ei sak leh ta mai a, chu tah menh chuan, eng-
 mah chu an la shawi lo na a, mak an tih zia na rilru
 chu a lang ta hle mai a, lungawi lo takin a lang ta v.
 An ei zawh chuan an thian chuan "Ka hawng tange,
 ka in lama" a ti a, an ni pawh chuan ui der thei tawh
 lo chuan; "Awle" an ti ta a. Haw tum a chhuak ta
 a, mashe an chuan hawn a tum lo tawpa pakhat a la
 tak kha hien a duh a, an pindan lama chuan ngunhuam
 an a lo loh khala, khum hnuia a bawt ta khiau mai
 a. An ni pawh chu an lo ma ta a, zanlai a chuan chaw-
 hawng chu a lokai ngei a a lo fik hmawh hmawh mai
 a, a chei chu a tsipanupui a awma chuan a far ta hiau
 an a chei chu a lunggi ta a, "Engtin ngo ka
 ka thian ka chuan ta ngei a, mashe a
 chuan a dawn an" a ti rilru a, hah mai a tum ta
 a, a chei chu a hreng; chuveiah tuinula chu a lo har
 a, a chei chu a hreng a lo har a, a hah an a, an

tharpa chu a lo ni ta a, chu tah chuan. Lal tlangval
chu a in shem so ta love, a thin a rim ta em em mai
a, chem a la a, tin reng chungin he ti angin a ti ta a
"Ka that che ani mai heti aug mi i lo ni maw," a ti a,
Ani chuan "Aw! ka thian, min haw shuh, huat tur ka
ni love" a ti a. Lal tlangval chuan "I chau ohin ka
hre ta, mak ka ti fo reng ani. I thil tih that i chluang
maw? Kan hawn kawnga ka nu leh pa'n sai in min
hmak mahshe min dil avangin lawm takin thian tha
angin ka pe che Tin, an mi hmahna kawtohhuah an
chei maw kan luh hma in i tih chhiat tir bawk, tin,
sangha lu ka nu leh pa mi duh sak na min ei shak
bawk, heng zawng zawug hi dom tak in ka chung a i
that a vang in ka tuar vek. Mahshe tuna ka nupui tih
sual tum ta mi tih der a, hawng tur in i in shiam a,
tun a ka pin dan chung a i lo awm ani. I mi itshik
ha a lo va tan em! thian tha ka ti fo shi che." ati a.
Ani chuan "Aw! ka thian chutiang in mi ngai shuh"
a ti a. Ani chuan "Ka ngai lo thei lovang, ka chat che
a ni mi, shawi rawh" a ti a. a ni chuao "Ka shawi
thiang lo a ui; ka shawi chuan lunga ka chang ang" a
ti a. Lal tlangval chuan "I shawi lo leh i thi reng reng"
a ti a. Chuta chuan, A bul a a shawi tan ta a.
"Khuta kan riab zan khau maw" a ti a. "Sava lian
nupa in bia ka hria a," a ti a. A kephah chu lunga a
chang ta a. "Hei ka thian en teh, ka shawi leh ang
em?" a ti a. A ni chuan "Shawi rawh, i shawi lo chuan
i thi ang" a ti a. Sai chan chin kha a haw shawi a,
a khupa chin thlanglam chu lunga a chang ta a. "Ka
thian ka sawi leh ang em?" a ti a. Ani chuan "Shawi
rawh, i shawi lo chuan i thi ang" a ti zela. Kawthar

ah shaw chis a han shaw. A khang shing a lung a
 chang ta a. Sanghau the a han shaw leh a, a ngawng
 a chiu lung a cheng leh ta a. "Ka thian ka shaw leh
 ang em" a ti a. "Jawi rawh" a la ti ta tela. Chua
 ani obuan "Aw lo, ka shaw ang, nakina i in. chhira,
 mi ti nun leh pawb duh ula, it fa hmasha ber thichen
 in min bual ula, ka ngai ka awh leh ang. Mashe obu
 obu in ti ka beishai lova, lung a ka cheng mai a nge,"
 a ti a. Chawngkawr thu chu a hau shaw leh a, a thi
 ta a, lung a chang ta veka. An han zuang thova, em
 an han en a, rul chu a lo bung rum mai a, chuta chuan
 an thian a, that leh rin awm zia leh an tan a nun a lo
 in pak pei zia te an hre leh zual ta a, an lung a chhe
 em em mai a, an tap an tap leh ta shi a. Tin, nakina
 chuan tapa an rawh hridga; fa a lai fa duh awm ber,
 hmasha em em mai, mihring fa ani lo ange ti awl hial
 hi ani a. An ui em em a, mashe an thian a that zia
 leh tangkai zia an hriet in, an khawngai a, a lai a an
 sai bunga, a thi in an bual ta a, an thian chu a lo sho
 leh ta a. An fa chu a thi tawh hnu chu a han hnu,
 a ni em em mai a. Tha takin a tuema, an khaw lama
 a kai pui ta a. Khaw lu' dawr in thing sara a khat a,
 in a ra thlanga, a nupui chuan a lo lawm em em mai
 a, han chu leh chen in then tawh, thi a ngai tawh le
 chhant leh a lo hnu chu. Mashe ani chu a hias ve
 chu lo rawp mai a. A nupui chu a mangang ta em em
 mai a. Biatin a saulat a a han kala, a hnunga a pasal
 chuan a ru a, han jawngai chu ani a. "Aw Pa
 hnunga a pasal a lo hawn leh ka dii chis, no khawngai
 chuan a ru a, mashe, angthung heta a awm"
 a ti a. "An hnunga a han leh ang che" tin. An chuan

"A lunggaina han sawt rawh" a ti a. Chutichuan a hawng leh ta a, a lunggaina a sawta. A bula tangin a hril vek ta a. Ti chuan Pathian hnena naushen thi chu an han la a, a lo ti-dam-shak leh ta a; tichuan a tian' leh ta a, a nu leh a pa hnena ohuan a va pe leh ta a, an lawm sia chu tu-mahin hrilfiah zawh rual ani lo anga rilru in ngaituah mai ila, kan hria ang. Chutichuan nuam em em in rei tak an dam tlang ta a, fa dang te an lo nei leh sela; an thi thlengin nuam takin an awm ta. A tawp ta chaih mai. Hrawva, Aijal.

THU FING TAWL.

1' Chhung khat in haub i duh chuan hmei nei la, inhaun na bul lian pawl a ni.

2 I thian i rei chuan nang pawh a rei ang che. I fak khan i ai in a fak ang che.

3 A tawp na ngaih tuah lovin eng mah ti shuh.

4 Ka lai chin a ni tih vang in thil eng kim a fan shuh, a ni chuan an lawm bik lo chia, i thian tha piang kha an mah ni ai mah in lai chin an ni zawh thei a ni.

5 Mi i ngaih sawng khan i ngaih ang chauh chuan nang mah ngai ve lo che in mi dang a ngai thei a ni.

Tunga, Chaprasi.

THU NAWL.

1 Kum 1915 a chin kha khawthlang lai Hranghuan nu Roshailuti khua Kawthah an chuan mipa in hmei shha hpa thawh ang an lo pui fan ta hlo mai. In an hmei an shai bawka hmeichhia chuan a kaih leh a shauk an gum tih thei ani ta. Chutichuan mipa in

puanpui to an tab a, kum khata in khata puanpui 2 to 3 to an tab zela, chu chu Aizawi an suara puanpui pakhat an chuan tangka cheng 13 to, 14 to, 15 to an lei zela chutichuan tuna phet chuan Sawkar sam ba pawh an tam va lo. *I ching theuh angu.*

2 Kum 1916 ho mi kuma hian pawitê pakhat Kawlvai lam bwa mi lai zema a changa khaw tin a fanga, Sawkarar Dolute tlanbo zrwnga mi tira ka lokal ani, Chawnbika Papa ka ni e, a ti a. Chutichuan khua a tlawh na piang chuan an ngai ropui êm êm a; zu te an zûka, ar to, vawkte an talha Sawkar pawl mawh a, kala a in shawi avangin khaw tam fe chu a tih der ta a. Chu tih a dawt chu a to lang chbuaka Aizawi biala pawh a sum ngam ta lova, tuna chuan Tipperah (Rengpui) lam hata a kai thle ta.

3 Nikum 1916 an khan Tut lui an hian vai pakhat Gutapa'a dawr a kai jaha, bungrua chu cheng 400/- man lai a sawn tawha, in pawh a nei a, chu tab chuan a dah a. Ho mi 1916 chhung sawng hian Tut lui an chuan a sum a suara, shi buk nga leh tangka cheng khat a in man tira far chhung sawng chuan kan dawr thina, tun a chuan a lo putlin ta lo. Mi khua an in leh lo nei levin a sum ta mai mai a. A bawng 5 lai sakei in a shah shaka, a sum thenkhat te a lo bova, thenkhat te a lo bova thenkhat te Sazu te in a lo ei in a lo tipilril bawka, chutichuan a bungrua bo sawng leh Sazu in a lo tih boshak chu tangka Cheng 100/- lai man in a lo kiam a. mais a bawng 5 a lo bo bawka shia, chutichuan a shan zo zeta a lo putlin ta shi lova. A dawrika kuma an a ret a sawka a lo sum ta.

4 Tuna Franca nama tlangva Labour Corps tna thawka

kal tur khan kan khua a tlangval pakhat chuan a ohak
em em a, a hming pawh an lo siak tawh a, ni 7 lai
lam pawh a sir tawh a. Vaihmeiohhe veng a rakzu na
sha takin a lo in rui a a awm nat a kaichhuaka, tarik
ni 24/4/17 an khan damdawi in a a awm a, tarik ni
29/4/17 ni in dar 11 lai a a lo thi ta.

MUMANG THU:—

Nikum August ni 3/8/16 lai tak khan kan khua an
mi pakhat Tuma'n hetiangin mumang a lo nei ani:—
A fapa chu Lalhluanga ani a, chu mi chu a lo talh ani.
He ti aug in a lo ti a:— pui thiam in mi an, thawi a
ar an tala an ken ang in a kut leh ake alo hum pawl
a, a chel bet a alo tal ani.

A talh dawn chuan heti ang in a fapa a hnen a
chuan a lo ti:—Khaile, ka fapa i nia, mashela ka talh
ang chia, i hnunga piang te an dam tawh ang chu, a lo
ti a. A fapa chuan ka duh lo min talh shuh a lo ti a
a lo kuai ngawk ngawk mai thin a.

Nimahsela apa chuan he tiang in alo ti leh a, "Ka
fapa thla phang lo tak in kal ta la, i hnunga piang le'
te andam tawh na turin a ni e, a ti a. A fapa chu a
dam lova a lo thi ta.

Tin, he mi apa mu mang a a lo talh a chin ni 10
emaw chauh va a fapa chu a dam lova alo thi ta.
he pa mu mang hi a dik em em mai a ni. he mi a mu
manga a fapa a lo talh hma lawk bian a vawk pa sut
ngak hetiang in a lo awm bawk:—

A ke hnung lam pa hnih chauh vin a dinga a lam
chiam mai thin a, a mak kan ti em em mai. Dar kar
j chanye emaw chu mathei lovin ani a lam chung chu.

Nang ni thian te u, vawk lam la hmu ngai tawh em? Kal chu mi shawi pawh ka la hre ngai love mak ka va ti em! A lam dan chu a vir a vir mai a' a ke hma lam a theh ruai ruai mai ani, chu chu a lam ani kan ti ta mui ani. Tuma mumang a dik loh na pawh hi a hma a a vawk lo awm dân hi ani bawkin kan ring.

Kaichhunga.

FANAI LAL TIRNA THU.

Fanai lal tirna hi kan upa ten he ti hian an sawi. Hmau lai a selesih a mi sawng sawng an a m khawma tama Sailo pawh hnam dang reng reng pawh buchhun leh sachbia ei reng an la awm lo lai hian leido an nei a. An do chu Hmar te, Thlanrawn pawitê an ni a. Tin, Selesih pasalthe chu Chawnbura leh Kârhlwana an ni. Tin, tlangval a Rorehlova ani. Tin, chutichuan pawl ral chu, an hiau hle a, Selesih khua upa ho leh tlangval ho chuan ro an rêla, hnam eng pawh pawl dai dova hotu a ka tang ang ti apiang lal rawh se ti in, thu an titluta a: mi thu chu Rorehlova'n a hriat ve leh Renthle; mi a hming Ohbingohuma u nau a a sawma an panna chuan hotu a an tang ta a. Daitui an vat ta ani, chu mi chin a chuan Roreloa chuan buchhun leh sachbia ei in hotu a chuan a tang ta a. Tin, Dul-tui a chuan fur khat emaw an voi a. Bawitê hmun-pui a an kai leh a chutachuan Selesih a Sailo ho chu shiang an ta ta vek mai a, Lallula hian thiangthak na an chang a hre love, Rorelova chu a sawm ohho ta a. Kun hnik lai an awm dana Roreloa mi fang tak chuan hjiang hian thu a lo ngai tua a, Lallula hi ka hnen a awm chuan a thu dawh lo, a u nau te dang khawthiang

a an lal ohiam dawn si a; kan awmdun a rem lo a ti a, heti ang hian ro a râl leh a. A ni lo, Lallula! ohu a nang Thinglubula pa pachuao ho in ram khi lua chho ta lang, kei in Lungkeipha'w hmuna pawî dai ka rawn do ang a tia. Lallula chuan ni tak ang hmiang a ti a. Thinglubula chuan a chho ta a.

Tin, Rorehlova pawh chu Lungkeiphaw hmuna a pheî ta a; tin, kum rei deuh china Thlanrâwn an blaui ber chu an râwt ta a, Rorehlova khua a hian pa thiau zathum an thata, a dang Lallula khua chu mi lai chuan Pubuara pa hi dungtlanga khaw tam takin a awm bawk. Fânâi hi Sailo angin Pathian a in a a thlenga a siam tih thu a awm ve lo. Rorehlova huai vang leh a fin' vanga lal kan ni ber, tun thlengin a hming chaw ohu au behawh mual chu kan la kil, siamtu chu a lo nei deuh ani thei e, a hma chuan fahrah rethei tak ani ka zêp hau lo. Tin, Rorehlova ohhiarin kan lalna chin ohhuan ruk kan ni keimani thlengin, amaherawhohu fa u lam zel kan ni; tin, tuna Rorehlova khaw sbiam tir na selesi chu Sawrkar khawngaina in ka ram ohhunga ni Sawrkar thu pek ka âwi thei chuan ka fa te thleng pawh in ka ram ani thei e, Sailo nen hian kan lal rual reng ani, nimahselang engama kan tluk lo anmani zar vek ani.

Shangluia Fanâi Lal

Zawlseî khua 30/8/ 1917.

HRIAT-TIR-NA.

Indona hmuna Damlote Tanpuiaa Pawlin tha takin hua an thawka. He pâwl hi Sawrkar chawm ani ta vantlang chawm ani zawka. Mi-sil-te, damlo te, an an kawla. Kan France ram kal te, Mesopotamia ram leh

Salonia-khina-a kal-te nen an tapui a. Tun-a Lar-sap-nuin he pawia tanhian thawhlawm siamvurin India mi zawng zawng a sawm. Tin, ni a ruat a. Ni chu, Dec. 12 na (Ikhawmni) a ni tur a ni. Chumnia chuan mi-zawng zawng englo petuin Bawrsap nupui in a sawm a. Pawisa emaw, tangka emaw, buh emaw, ar emaw, puan emaw, thi dang emaw, Bawr-sap in a dah rawh se, Decembe thla, ni 12 na a, zing dar 8 hmi in tin, pawisa emaw, tangka emaw a ni loh chuan mi in an lei ang mi in an pek chu Damlote lanpuina pawl huena pektur a ni ang.

Mizo hmngin a tam kan thawn duh ang. Mi tam takin an hun an pe a. kan va in kan sipai huaise leh kan m-dona a kante tnpuituin eng o kan pe thei ang.

Hrereagulangin, December thla ni 12 ni hi, NI PAWIMAWI ANI TUR ANI. Saidin Sap

RAM PAHNIH.

Ram pahnih a awma, an ukara chuan lui thuk tak, zau tak mai a awma. In, ram pakhat lui kam vellam a mi a chuan khaw nuam deuh mai hi a awma, chu ta cheng te chu an hatsba em em mai a, khawvel nawmna tin reng leng in an awma. Chutia ei leh bara nuam an leng lai vel chuan an rma chuan liangkang alo chhuak ta mai a; an awmna ram chu rawn kang vek tur hi ani a; an piah ral lehama an kai lo chuan bo al vek tur an ni ta mai a. Chutichuan lukai tur chuan an in buatsaih ta chiama, lawng-leugin an kaldawn ta a. Chu lui al lehiam ram chu va kai te reng mahshela an an thil man anan an haushaknasum leh pai, thi leh dar an thil a boral dawn shi a, a va ui'awm dawn em!

khawi a ta nge an hmu, leh tak ang le ! An ram thar va kai a chuan engkim a thar vek shiam that leh a ngai dawn shia, an ram hlui zawka awm ang thil pakhat mah a awm ve shi love, an thil tiansan tur chu a va uiawm em ! uilo fa an awm, in ring em ? Kei chu ka ring lo.

Nimahshela ui lo na ngiang te chu an lo awm a, 'Ka nunna ka chhanhim thei phawt chuan an ti a, an ram hlui haushakna te zawng zawng chhawm duh lo chuan an tlan shan ta a; him takin lui ral leh lam chu an va kai ta a.

Then khat te erawh chuan an ram thil te chu an ui a, an tianshan phal lova, an chhawm chiam mai a; Chutia ruaka tlan ta mai chu a an ti em em a, an nui' shana Nu leh pa te'n chutia an fa te ruaka tlan ta te chu an hao va, "Fa nei' man kan nei lo teh e" ti hial in an de na, mashe chutia an ohhuak ta chu luilai an thlen veleh an bungrua a vang chuan au lawng a lo pil dawn ta a; an ram thar kaina tur chu an hmu phak tawh shi, mashe thleng thei dawn ta shi lovin, ramhlui thil te an ngainat avang chuan an boral dawn ta a; Lawng chu a pil ta ruai ruai ruai a, an in chhir leh an 'chhaphan' chu tu in nge hrilfiah zo thei ang le ? An bu. grua te an pai leh dawn lah chuan lawnga nghet tak a pbuar a lo ni tawh shi a. Chutichuan an pil ta ruai ruai mai a ni.

Tin. ni china ram thar thleng ta te kha chuan kar lova inleh lo an han din leh lawk mai a, ram te chu an awm na ram hlui ai a tha zawk a lo ni a' eng kim thil thar tha tak tak, mawi tak an la hmuh ngai loh thil te an hmu a; an ram hlui aiin anlo hausha ta zawk

em em in, kham a ti a in chu ram a, ramhera kha
chu tlem te pawhin agsida a tlem an nei ta hau lo mai
ani. Thil engkim an duh ang a piang nei' har tawh
hek lo. Chutichuan nuam takin an awm kum khua ta
ani.

Hem! te ho hi tu te nge ni? Tu dang an ni lova,
kormani ho lek hi kan lo ni. Luikam veilama ram chu
he khawvel hi a ni a, dinglam kam ram chu khawvel
thar, van ram ani. An lui kân kha thi'na ani. Tin,
sum leh pai, mi duh âm te'n chawm an tum kha he
khawvel nunna chi. mi ti lawmtu leh rilru ni. Au
lunkai tur khân an thil chawm te a lo ti' bo shak ang
in, he khawvel thil hi tulin a ti bo vek dawn ani.
Ropinate, mawinate, khawvel himma leh nwmshakua
to thinnu in a pil pu vek ang. Tin, ram thar an va
kai a thil thar vek an nei ang kham Van ram kaa thien'
hni chuan he khawvela awm lo thil thar tha zawk, hlu
zawk, mawi zawk kan nei ang. He khawvel hi ngai
tawh lovin nuam zawk leh him zawk êm êm in kan
lêng tawh ang. He khawvela thil pakhat man awm
tawh lovin thil thar kan la huat ngai lo eh hma nni
lo, rilru pawhin a ngantun chhian zawh ngai to pawh
in kan nunna chatin a ni. Haw a' sheng tawn ni
vang

Tu in te...
in a shak bo p...
zawang' ... shanong.

NITIN CHAN CHIN TE:—

Lakhu pakhat a chuan he ti hian a ti a:—
Lakhu pakhat a chuan he ti hian a ti a:—
Lakhu pakhat a chuan he ti hian a ti a:—

a, tuk tin in engma zia^h awm lovin a lo awm zel a m^h
a. Tin, khua a lo thim zel chuan a lo khat leh vek
thina. Chu chu tu zia^h nge? Mihring kuta zia^h em ni
ang? Hnai love! Pathian kuta zia^h chu ani zawk. Ani
leh eng chan chin nge ni ang? Sualna tin reng leh cha-
pona tin reng leh felna te pawh a chuanga- Tin, hei h^h
hriat a tul em em ani a; chu mi bu a in zia^h tawh phawt
chu tih reh leh thei tawh lo ani a; hmuh pawh a hmu
thei baw^h hek lo. Pathian chauh lo chuan tumah in
an hmu thei lo. Tin, tuk tin in a thar a lo chhiak leh
leh thina. I chan chin mawi lo taka, a zia^h loh nan
finkhur rawh, nimina i chan chin chuang pawh i ti
dang lam thei lo ang bawkin, Naktuka pawh thu hmu
a la ni fo ang. Chuvangin ngai tuah rawh.

Tin, hun a lo kiam zel avangin khêk thei te ani
shi lova, zia^h lo thei ani baw^h hek lo. Chvangin eng
lai pawh a imkhur a ngai em em mai. A chang chuan
i hnung lama i lo mawi lo ani thei e, chu tia mawi lo
taka i chuan tawh ang chuan i awm leh ani thei e.

Tin, he bu a bian zia^h loh thei lo thil 2 a awm.
(1) Sual. (2) Tha, heng pahnih te hi an ni. He lekha-
bu bi Pathian in mi zawng zawng chhia leh tha zia^hna
leh nikinni a ti lan' tura chu ani. Pathian in kan thil
tih chhia leh tha a buk vek dawn shi a. Shualna ti tam
zaw^h kan nih chuan hrem hmuna kan kal ngei dawn
shi a, chuvang chuan Hrem hmuna kan kal loh nan, ni
tin a rawng bawlin leh rilru tha put tumin awm i tum
hram ang u.

Kan thil tih chhia leh tha zawng zawng Pathian
in min en tir huna thil sual lo ti tam zaw^h kan ni chu-
an tunge tap lo thei anga, lungngai lo thei ang le! Chu-

HRIATTIRNA

Kumin September thla ni 7-9-1928 ni in, Mizo rama Mizoin, in thaw ehluah leh ranvulh lawmman hmuh nan a in entir a kua a awm leh dawn a, chutichuan tu-pawh in hemi puaja ka zia ang hi hemi ni ngoi hian han entir sela, lawmman zia ehluah ang hian an hmuh ang. Hemi nani Thawhlehi a nih avangin, a tuka an thei entir a dawrpui ah an zuar thei ang. Aizaw leh hre-thauh bida ni zawng zawng in hre-thauh rawh hre-thauh tur chu Lamual ah a ni leh ang.

Pawl I Ranvulh.

	Rs.		Rs.
1. Vaimim	10. 5. 3.	...	18-0-0
2. Sabawng	10. 5. 3.	...	18-0-0
3. Sabawng pa	10. 5. 3.	...	18-0-0
4. Dawng puakphua	10. 5. 3.	...	18-0-0
5. Ar, arpui 2 leh arpa 1	4. 3. 2.	...	9-0-0
6. Kel tilrèh	8. 5. 3.	...	16-0-0
7. Parva nupa	8. 2. 1.	...	6-0-0

Pawl II. Thlai.

1. Vaimim, buhtun leh bal khaikhawm	5. 3. 2.	Rs. 10
2. Thlaifur dang, bepui, bawkbawn, hmarcha, purun, fanghma, hma- zil, dawufawh leh a dang thlai- fur awm apiang, lamun khata khaikhawm	3. 2. 1.	6
3. Kurtai	8. 6. 4.	18
4. F0	2 1-8 -8-	4
5. Ba-hla		4
6. Thui thei		4

*****

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

8 na } AUGUST 1928 { Am Ch 1/8/

Editor: (Editor) Hakthanga, Aijal.
 Publisher: (Publisher) The Assistant Superintendent
 N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM

		Phet
1. Hriattirna	...	C. C. Jaques. 178.
2. Hriattirna	...	C. C. Jaques. 185.
3. Hriattirna	...	C. C. Jaques. 186.
4. Ar	...	Pasena. 188.
5. Thawngaih Thu	...	Sasua. 189.
6. Thu Rem Din Fel	...	Sukngara. 192.
7. Lasa Rama Sawkar Lokai Tirh.	...	Pallana. 194.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

*****

MANCHINGU

1932 1933

MANCHINGU

THE AMERICAN PEOPLE

MANCHINGU

MANCHINGU

MANCHINGU

MANCHINGU

1. Ke thian te u, Taikuk he a-mah-ni. He
 2. a-mah-ni. Taikuk he chi kua chi kua te chi kua chi kua
 3. te chi kua. A-mah-ni chi kua chi kua te chi kua
 4. chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua
 5. chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua
 6. chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua
 7. chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua
 8. chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua
 9. chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua
 10. chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua chi kua

CHANCHIN BU

sel a, kum tin mai tām loh lai an nei hau lo mai. Tai
 nai phai sh au awm a, an dam zia tlangsaṅga awm a
 shuan hri pawh au sel zawk, an tawng pawh a mak hle.
 Suakthvama, Koh.

Suakthama, Koh.

Liaukaia' khua.

THU TIN RENG.

Ka thian te u, he ka thu ziak hi ngu takin lo
ohhlar ang che u. Kum 1917 an khan lo en turin kan
kal a, chumi kan kalna a kan ballila vui hmuh chu a
mak zia mai chu amah chu kung khat chauh bi a ani a
a ballila saingho lo ohhuak pawh pakhat chauh bi an
bawka a.— a tumbû chu 64 ani a, ! mak kan ti em
in ah kan hawn a, thlangra an kan mal vek a, daw
laup lovin 64 chu ani ngai mai. A ballila tur hi a tum
bû an a chahga ani hi, apno onah an ti hlawn a.

Tin, changêl bawk, ohumi tum vêk ohuan kan hmu
leh a, a saingho seizia chu hlam hnih leh tangphel ani.
Hei pawh hi a mak bawk ani.

Tin, kau khua a Roehlingpuii te nufa lo lam a feh
turin an kal a, chawh-hmun atang chuan Tut shu a
lang thei a, cha Tut lang cha an zuk thir a, shu shu
cha thing ler chen chen a sho pawng thur thur hmu
an zuk hmu a, enteh enteh an in ti hman chauh ya
seh loh te mai a, an daw haub shi lova, mak loh
tan tin tin.

Tin, kua khua te Luangpawla'n su chi
 ka' su an haw lam chu xurui chuang in the
 haw khua ramhual chuan a shawis su a
 khaw chu kai chi thei lo hian kawang thangan
 an ngahing haw maw. Luais chuan mathisa

la ta a, an kudam chu a ropui sia mai chu, a len lah a
 neu sia pawh kan hre mang lova, Sap sipai siaktu hian
 hmun an nei theuh a, rawsawt tawh phawt chu engkim
 a awm a; tin, keini chuan ip hi kan keng theuhva hmun
 tisa mi 6 chu mi han sem a, vawi khata rawsawt htu
 chuan a han sawi a kan dawh a rang deuh deuh mai
 hian kan phe ta sun mai a, kil tina mi vah kawpui te
 mai a, a kudam ohhung ah chuan keini ho chu bo thei
 hial na awm hi ani a, a ohhawng san lam chu ohhawng
 sarib lai hi a ni a; tin, engkim hmun a hrang in a awm
 a, kau vak kau vak a, kaa Motorcar chuan inohhung ah
 te mi sui lut zel a, mi sui lo sela chuan kan bo kan bo
 in ka in ring; tin, sa hmuna kan va kal leh a, sa chu a
 tam cia mai chu sa hmun chu in nisela hlam nga bial
 vel ni in ka ring; tin, chu tah chuan sa hi a khat. dul
 dul hian a in khai a, a ropui sia leh a that si leh a
 ohhunga thil awm ohin chu keini ang rawk chuan han
 hriat phak rual hi ani lo tawp mai ani. Tin, Bouen
 khua chu a ropui sia mai chu shuar ohbia ang mai ani
 a, a khir hian a khir tup mai ani e, shawi ngatna chu-
 chuan ka hre lo; tin, kau rawsawt lakna kudam kawt chu
 upa in Pawla kawt an shawi ang ni in ka ring, Motor-
 car hi chu a vak sut sut mai a, kalna pawh an in chuan
 mang lo ani, Motor leh hrui sut rela vangin ke ngawa
 chuan a kal theih manglo. Tin, chu mi kudam hna
 thawk te chu Indian Labour Corps bawh ani a an ngam
 chu Negro an tih hi ahi awm e, an han sia chu hoi mai
 chuan lai hian mit nei ta shela chutiang mai chu, an
 an thak hawn te lah chu sap hri an ni ahi a, an
 han an leh sia chu an ngo hiei in an hang hla
 an an huan khawh a chuan buipui a luang a mai

Thim tak leh lawm takin Aijal tlanga in tawh khawm
leh kan beisei e.

In unu Mizo tlangval hnathrawk ho singe tel ve;

Shena, No, 766. Gang No. 1.

28 Company.

LEHKHA THAWN.

France.

4th. February. 18.

Kan soram a duh tak te u,

Hmana 29 Lushai I. L. Company Thanghsinga Sai-
lo Headman pawl chanchin bik deuh ka kan siak kha,
khawngaih tak a Tlangau bu enkawltu te'n a, an rem
thanghuan, an lo chhut a, in lo chhiah hial tawh pawh
ka ring hle ani.

Tin, tuu an hian, an rem tihua beisei leh in, tlem
te han hriattir leh che u ka beisei. Tuu an chuan kan
lo hawn, te pawh a lo hui ta em em a, Sap ram pawh
hman December thia ai chuan a lo hui ta a, tunlai chu
an kai ni ho chu kan hlim ngawt mai in, hreh awm
kan ti fahra-lo.

Tin, January 18 thia de ehho lam, a en chhung
sawag kha, kan awma lai pang vel an chuan, ni dang
tin thlawh-thelhna ral a ti denh ani. Zan tin tithelh
hian an lokal a, kan kiang vel a'n te chuan vawngah
an thiah dur dur mai thia a; kan kiang vawngah te ah
chhiah thachhat te pawh a khawh pawp dawh hawn
te tin, sawag fahra atanga lokal teho chawh hi ah
chhiah hian, hi tin a hawn; dachhat te na hian hawn
te ah an tin, ngah pawh a France saw a ni te Lal
te hawn saw pangah hian chhiah hian ngawh chawh

kan beishei.

"Tawngtaina ohhangtu Pathian i nih avangin," Hla pakhat in a tih kha.

France rama kal,

L. Tawia, Ch. V. Asst Headman,

29 Lushai I. L. Coy.

B. E. F. France.

RAL RAM A MI LEHKHA THAWN.

Unau duh tak te u.

Kan thu ziaik hi khawngaih-takin min lo ngaihthlak sak ang ohe u:— France a kan kal tâk khan, Bombay a, tangin lawng ah kan chuang ta a. Nikhat kan cham a tuk thilam dar 4 vel ah kan chhuak ta a, chuta chin-chu kan kal ta ze! mai. Rei fê a lo nih in "Tlâng hmuh ka, onâk ta mange aw," kan ti thin a; nimahsela kan hmu thei silova. Tin, sava te hi a lo leng thin a, "Chhei! khawmual kan hmu dawn ta e," kan ti thin a; tin, sava chu tui ohuga mi a loni shi a. Tin, chawh-ni kar hnih lai a lo nih in thliarkar chu kan hmu ta jawk a, kan lawm ta em em a. Kan za chuan lawng ba thlar a chuan kan thliar ta kuai hui mai a, chumi kan tiang hmuh chu Pathian in Mosia huena thu sava a pekna tiang chu a lo ni a. Tin, chumi sinai tiang kan hmuh chuan Pu Buanga ka hrereng thin a, ma hnih thin avangin. Tin, chuta tanga kal zelin (Sua) an mi an lai lai chah chu kan thlang ta a, Nasa kan ti an em mai. Tin, a sau-zawng chu Tichang kan ang hat hat an chu a pawh in a lianzawk thei. A sava an awahma mai 30 ani. Tin, chu khua a a kan hat kan kan hat kan chaw! a. Chumi Sua

hi ang ma ni kan phian duh tak te leh unau duh tak
 son a mi jawngti sakna chu Pathian in a hlawhtlin
 ti sui tih kan briat a vangin kan lawm em em a,

"Jordan tuipui fawn vel mahshe,

Him takin ka kai ang," tih bla hi sap si-
 pai ho in kan han sha a. Tin, Marsela chuan chawih-
 ni kan hnh lai chu kan awm a, tin, Marsel hmun a
 chuan damdawi a in bual thianghim turin kan kal a,
 Tbingpui sap in min hruai a chu chu Hringchara, mi a
 ni Marsel tuallai a chuan kan bo kan bo mai a an khwt
 thler ropui tak tak a te chuan kan kawi dum dum mai
 la. Tin, a nakina chuan kan in buaina tur damdawi in
 chu kan thleng ta a, tin, damdawi chuan kan in haw
 sa, kan hawng leh ta mai a. Tin, kan hawn kan
 pawh chuan kan bo leh ta bawka kan sap sipain trame
 captain a han hrilh la, tin, trame captain chuan trame
 chu thirhruai in a han bia minit 5 emaw kan nghaka
 trame chu a lo thleng ta mai a, tah chuan kan chuang
 ta a rei lo te a kan awm na hmun chu kan thleng ta
 ngahla. Tin, an khaw hmun te chu kan Miso ramu kan
 han ngaih thuah ang pawh ani lova ropui ni pawh
 kan ring mang lawng e. Kan kal na sawng sawng te
 chu mei 4 lai a ni a chu chu in riak tih thei sui
 chhawng te chu shawni lai te ani e, chhap kan si
 chu thiingpawhin a chen mang loyang. Tin, hawng
 kal kan kham leh kham in kare kan ang ma hi
 ngahk reng reng a haw thei lo ani mingh crawh
 an kan em em mai. Kan Miso ramu dawpuh ang
 kan kan hi. Tin, ma an in sui tak ma mai a.
 hawng thei te hi kan kan sui bawka bang ta
 hawng thei kan a sawng pawh a hawng thei kan

mai. Tin, chung kaw-thio a kan kai lai to chuan chuan
mai a chuan mien lei mihing ang takin an ding hong
mai a, sap hmerchia non hian thuhon rong hi an a.
An hmai topawh a tha sawk mai in a lang. Vawichat
phai chu mihing emaw kan ti a, a loun em aia va
say to cha an thit stam leh an chauhien to kan hian
chuan an lo ropai em em kan ti thei a. Mihing kan
thi roai loh ni awm tak to hi an ti thei a, an to
mak lai a. Hmālai a Dāniala manga "Ma angin chian
an thlawk ang," an tih hi sap ho ta a loun bik em mai.

Kan awm hman ah chuan thlawthethua hi nian a
hian an thlawk mai thin an, a thia pawh chu pait an a
a a chit ngawt mai a, dar kar khat a pawh mei 60 a
chawt thei, a thlawk ri pawh chu kawihawk thlawk
ang mai hi an, a sei awng pawh chu hian ruk an.
Van thin a pawh leug mahshela a ri a la hiat thein
to mai a. Tin, schming chu aropin an. Aw le, lawh
lawh thei— Heng Martell to mah hi ropai kan ti a
London to chu ang ang takin ropai ang maw? Tin, Ma
martell awng min jawngai sakna awangin France hman
a chit thang takin kan awm a kan jawm em em mai.
Tin, thia jawm taka kan Mipo rama kan in hman leh
chawt jawngai lawm to ang u. Kan Mipo rama kan in
hman mai non Pethen to mah min sawt tak rawk cha,
Khat in anu, French kan a kan.

Marchhawa, Thawh

THUPINGTAWI

Thuping Taw, Thuping Taw, Thuping Taw.

Thuping Taw, Thuping Taw, Thuping Taw.

Thuping Taw, Thuping Taw, Thuping Taw.

1. Chuan a theinghlh.
2. Mipa-in a nula ngaih zawng chu ueih a tum hrām a, nula-in a pasal neih chu ngaih-zawn' a tum hrāma.
3. Hmeichhia a che a ran' zawh job leh mak thu-ohhe shawin a kai hma mai ani.
4. Mipa in a thil tih dik loh a briat hmasak ber chu a nupui neih dik lo ani.
5. Mipa leh hmeichhia pindan ohunga thu shawi turin an lut dun ani lo va, miin an shawi turin an lut dun ani zawk e.
6. Hmae ohia-in a hmeichhiat pui "Hmeltha" ti a a fak chu tha a tih loh vang ani zawk e.
7. Hmeichhia-in mipa a duh a tha a tih zawh poh leh mipa nih a chak lo zawk ani.
8. Thet rah chu a hmin hma-in a thur a; hmeichhia chu a hmin hma-in a tui zawk; a hmin lutuk erawh chu a tui lo zawk ve ve.
9. Mipa-in hmeichhia hi mi thianghlīm ni shela an ti: misual a an shiam-in an hlim cawn avangin; hmeichhia erawhohuan mipa hi misual ni she an ti: mi-thianghlīm a an giam theih dawn avangin.
10. Mipa in hmeichhia an ngaihna tum thum chauh a zawn. A naupan' lai-in a nu a tan a duh a, a tiang-rai hun in a nupui a tan a duh, a tar hun in a en-kawin a tan a duh.
11. Mipa in nula a ngaih sawn visu chuan an nui nui in a thar na zawk thin.
12. Hmeichhia in mipa suala a an lut an lewa a hrām an zawk.

R. DeLancey
April

THU NAWI:—

1. Salonika "Thesa'onika" khaw ropui leh mawf tang pang leh dil kam zawl a shak ani, dar 25 ohhung in khua hmun 4 mei in a kang ze vek, mihring 100,000 kawthler a, awm na in nei lo vi an awm. An singa Juda mi 42,000 an tel ve.
2. German (General a hning "Von Falkin Hayn" hning Bagdad khua lak kir leh a tum. Hei hi a thu pek ani:— Bagdad khua lak kir leh ngei ngei tur ani ang, British Sawrkar Mesopotamia rama ta hnawohha a vek tur an ni ang, hei hi Turkey Sawrkar tan ram lai lum leh dal tu tak ani shi a ti in September 1917 a hei hi bei tan tura a-sawi ani. Nimahse'a he mi a thu pek hi a pui, tin ta lo tih ohiang takin a lang ta.
3. Mesopotamia August 1917 "Shahraban" khaw kiang "Dialah" khaw vei lam panga kan sipai pawl in hma ma chunga an beia rei lo te a china Turks hi hnaw hnaw takin "Hamrin Hills" tiang ram lama an dan bo ta veka, tun thlangin hmi hnaw hi kan luah.
4. Captain William Every Bishop, Victoria Cross, Military Cross, D. S. O. heng tangka pu 8 ropui tak hi a hma kuni hi thlawhet na gataw dan thiam tak ani hnaw thlawhet na a rapkha. Kum 19 mi chawh na hnaw Canada tan a piang ani.
5. Captain Every Bishop hnaw thiam tak a hning "Dialah" khaw vei lam panga kan sipai pawl in hma ma chunga an beia rei lo te a china Turks hi hnaw hnaw takin "Hamrin Hills" tiang ram lama an dan bo ta veka, tun thlangin hmi hnaw hi kan luah.
6. Captain Every Bishop hnaw thiam tak a hning "Dialah" khaw vei lam panga kan sipai pawl in hma ma chunga an beia rei lo te a china Turks hi hnaw hnaw takin "Hamrin Hills" tiang ram lama an dan bo ta veka, tun thlangin hmi hnaw hi kan luah.

...man mi 2 lungin tang tianbo tum te chu a
...ni neim hming Police Constable (man mi)
...Cleyer Sap ram (England) a awm ani.

Chanchin nawi xiak tur a tam em em: niahshela
...hna remohang kan neih loh avangin pawl ka
...em, he obanchin hi (Daily mirror) Sap ohachin
...ani.

Havildar

Lalhema,

M. E. Force "D"

BEISHEI NA DIK LO:—

He thu hi a tawi sawng leh mawl tak; mi naran
...thei sia turin ka stak; ohutichuan mi tam tak te'n
...sia fel leh tha, beishaina dik, an lo hriat uan ani

...sawng sawng in beishaina kan nei theuh, ama-
...huan beishaina dik leh dik lo a awm ani, he kha-
...hian hna thawh dan hrang tam tak a awm sawi
...ani lo. Am thesawh chu bung thum lian pui pui
...sham thei.

Sawker hna thawh. (2) Lo neih (alo hriat) ...
(3) Sum dawn Dawkrat hna thawh; hong ...
...hna thawh tu te sawng sawng hian, hlawn (chaw
...hna vek theuh ani; nimahshela, mi tam ...
...hawh tawh an hmu a chung a pawh thei ...
...in beishai ta lo thin. Hei hi beishai
...an mihon khat te Sawker thus rang ...
...thei khat thin te ai a an va hmu ...
...hawh phawh churag hian te hnuai ...
...a hmu a far in em em bik ...

min e a thawt ang, Sawkar pawhin ka duh ang in
 mia tih shak zel dawn ta bid emaw ti in mi tak in
 beishema an lei fo than, hnai love! beishoi duh haui
 shuh, i hlawh tawh i hmu tawh a chunga, thil enge i
 la beishoi tur chu le, tin, a chu lo reng a pawh, kan
 Mizo hmu hian lei lu a pawh love. Amherawhchu
 thit te tik te, ar pakhat emaw chawhine tlemte dere,
 man tur emaw bik an va peka thil dang tam tak dil a
 a let sawn tak ebhuah mi na ran in an beishoi bawh
 thin a shin. Her pawh hi beishaina dik lo leh sual a
 ni, thil engpawh i duh thu a mi i pok kha a hu tawh
 pawh lak ebhuah leh kher i tum tur ani love, hei hi at
 vang leh thil zahthlak ani tih hrereng ang cho, chu ai
 chuan i pok loh tawp pawh a tha zawk ani; chutichuan
 fakna leh than tha pawh i ni thei zawk mah-na.

Amah-egawh-chu hlawh tawh kan hmu bawh e, tiin
 tupawh in a hnathawh thlah dah in ngaih sâk lo shela,
 a hlawh tawh pawh kha a hmu tur ani lo vanga, ngan
 tak a, tha tak a in tih pawh in, kan tihtur reng kan
 thawh chaui ani tih hro rawh u. Pathian lehkhabin in
 "Mitin a hnathawh ang zel a rullh in a awm ang," a ti
 ngauawh sawkar pawh in, mi eng emawzat hna thawh
 tha te chu, kanâna leh chawimawina tanga pui an
 po tawh ashin, tupawh mahni haa a lei tak a thawktu
 chuan, rullhna lawm-man lak luih ni haui lovin a hmu
 zawk dawn anih chu.

Havildar,

Lalhêma

8 A. B. Corps.

A man kum khai
cheng 1/ chauh
101

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, ADAL.

1 Tangka hman' lova dah mu mi a thit loh zin.
German lam tanpu am Baw Sap
2 France rama kal lo naw lawmna thu. Laungungr
3 France ram ... . Kulu
4 Chhuanvawia leh Ihanugum neih na thu Makhangr
5 Vawk no piang mak thu. Darnora
6 Jerusalem chhiat thu A. D. 70. Thanga
Mi rethes tan a thawh lawm. Zidula

TANGKA HMAN' LOVA DAH MAI MAI A THAI

LOH ZIA, GERMAN LAM TANBUI ANI

Tuna hian India ram mitin-in. "He indona ngam tur hian engtinng'e ka tappui theih aug?" tih kan ngathawh theuh tur ani a. Tuna kan India sipaite'n Sap ho sing a ram tin a, hrai tak leh thawngai takin ral an kap a. Kan India mi hna thawk pawite'n ram tina thawngai takin an bei a. Tuna English sipaite, Franch sipaite, Amerika sipaite leh India sipaite'n kan India ram hi an veng tlata, keimani leh kan nupai fanaute ti rethoi tur kan himelma te kha an dang tlai a. Mi sawng sawngte ral kap tur leh a hmanu hnathawk turin kai thei ani lo; nimahela mitin in kan sipai ral kap te hi hawng eng a emay tal in kan tappui thei theuh tur ani. Tuna indon dan hian ngam sawk turin sipaite chauh hi an tappu kai ani lova, mi sawng sawng an tangkai thei theuh a ni. Tuna kan sipai ralkap te hi silaite, silauna te, ci turte leh kawa leh puante pek an ngai a, chung sawng sawng dhu in a mite'n kan ngathawh thei theuh a ni, chung kawng ngathawh dub lota leh a daktu ni sawkto hi kan himelma German ho leh an tappuite lama tang an ni ani. Tamah in kan sipai mi veng himelma hi hmanu tur lam leh a dai lama thei tih kan dah lo theuh aug.

Fin, tam ngathawh thei, tangka hman' lova theih an ohhuanga dah mai mai te, lei a phum ho mai mai te tih thi a leh pantuna te ohhor mat mai hian amahat an an ram leh hmanu chungu thei naha tak an ni. Mi hmanu te an tangkai sawk an an ani. Chawng hmanu te dah ho mai mai thei, kan Sawkar hian veng an an, turin tangkai ram hi take mi an lo; turin

le ni ang a. Kan bunte, kan puante, kan chite leh eng-
kim kan thawh ohhuah hi tangkarua lei nan a kal zo
anga, mi ram a a lut zo anga, kan rama thil a lo to
em em anga, kan ram a lo pachhe sawt em em ang.
Indona a tan hian silai mu ai mahin tangka a chak zawk
ah theih ani. Tangka kan phum bo hi ral kah nan a
thil tangkai ber phum bo kan ni o.

Tuna India mite'n tangka hman' lova kan dah mai
mai avangin kan Sawrkarin Amerika ram a tangin tang-
karua tangka a ohher tur tam tak an lo lei ta a. Kan
sipai ral kap turte, kan lo thlo turte leh kan chi sheh
lai chhuaktu turte mi tam tak tangkarua lai chhuak
turin an lo tul ta zawk a, kan chi sheh tur phurhna tur
te, kan puan shin tur leh kan thil duk engkim phurh
na tur rel leh meilawngte chu tangkarua phur-in an lo
tul ta ohhen zawk a; ohuvangin kan ram a hian hman
lai ai-in a leh hnih-in a lo to ta a, chi sheh tur pawh
kan hmu' zo ta lova. Tuna chutia ti lovin, kan tangka
te hi dah mai mai ai-in, a boral blauh-awm tawp shi lo-
vin Sawrkâr hnêna pûk tir zawk ila, kan tân a tha
zawk em em shi a, tuna tu pawh-in "Ka dah rei thei
lovang," a tih leh dâk in a dah shela, a duh hun a-
pangin a la chhuak leh thei shi a, "Ka dah rei thei
ang," a tih leh, Warboud lei shela, a hlâwk em em shi
a. Tangka kan vawn bo mai mai ohuan, tangkarua
ram ata lei nan kan engkim a kal zo anga, kan ram a
a chhe em em ang.

Hman dang te ailin tuna India rama tangka tak hi
kan in hman tam zawk em em ani. Ram dang ohuan
a tangka tak te chu Sawrkâr an puktira, Sawrkâr
a hman a tangka lei takin an hman a, an rama

an lekha tangka ngawt an hmanga, kan ram ata thil an
thiar lut-duak duak a, kan ram a lo pashhe telh telh
a, anoi ram a lo hausha telh telh ani. Tuna tangka kan
lo yawn'bo avangin, kan duhzawng thil ngaihtuahna
tur zawng zwung kha Sawrkarin tangkaiua ngaihtuah nan
an hmang zova, kan ram a lo hreh-awm sawk ani. Tang-
ka yawng bo mai mai lovin, Sawrkar pūk tir ila, Sawr-
karin kan damdawi tur emaw, kan puan shin tur emaw,
kan phi sheh tur emaw ngaihtuah nan thiam takin hmang
sheha, kan tan a lo nuam sawk em em ang anga, nakin
a Sawrkarin kan tangka a pung nen min pek kir leh
huna kan tan a h'awk em em hawk anga.

Uhtutshuan tangka yawng bo mai mai te hian an-
mahni chungu leh an nupui fanau chungu leh an ram
leh hnat chungu thil dik lo tek an ti ani tih i hre
sheuh tawh ang u.

Sd. H. A. C. Colquhoun,

Bawr-sap,

Superintendent,

Lushai Hills.

FRANCE RAMA KAL LÔ HAW LAWMA THU.

Ka thian te u ka thu siah hi khawngaih tak in lo
sbiar ang she u. Tun a kan ngan duh tek te leh
kan thian duh tek te thi tur thuk lai a kan ngai kha
Pathian zara hlim siang tak leh lawm siang tak, kan
in hmu leh hi a lawm awm em em mai a. Ka thian
te u nang ni angtiango in in-lawm dan? Kai ni kan
khaw an in thian ni a kan hmanh dan oho, a khaw in
awm ni kan hmanh Pathian tha awi lo te chuan an in
awm an nei zawng siang in an in hmanh a

ei tur te a tam êm êm a, a nuam êm êm mai a. Tin, Pathian thu awi crawh chuan engmah in hmuahna kan nei ve lova, mi tlem te leh mirethei hlir kan ni avang in. Tin, Pathian tangui in lawm thu sawi turin kawt chhuah an kan lo in khawm a, lawm na entir nan pu-an sâr (flag) khuang nen kan lo hmuak ve a. Tin, Pathian thu awi chu pakhat chauh ani a, mi dang te chu awi lo hlir an ni a, Nimahshela zu te pawh rui lo tak in an rawn in ti finkhura kan lo hmuah tur an hriat avangin an lawm der êm êm mai a.

Tin, kei ni lam chuan lawm thu kan hotu tirkho Hranga'n thu a shawi a; tin, kan thian te ho pawh chuan an hotu Liankhuma'n lawm thu a shawi ve leh a. Tin, mi pakhat Zablira'n a tawngtai a ti chuan chihai kan in buk te a. Hemi ni hian kan lawm êm êm mai a kan lawm na thu Pathian pawhin mi lawm pui in kan ring. Tin, in thlen' hau a lawm na ran tal zat a kai ehbung te hlir.

Sial.		Vaawk.		Kel.
Liankhuma	1	Sila	1	Sailova 1
Telaha	1	Vanchhunga	1	Keichhuna 1
Rhuma	1	Hualsailova	1	Thawmliana 1
		Rodaia	1	Phira 1
		Sailova	1	Huala 1
		Suka	1	
		Keichhuna	2	
		Petlala	1	
		Thangvela	1	
		Dara	1	
		Thawmlana	2	
		Ohawnga	1	

dan leh an khawsak dan te leh an chaw ei dan te chu heng lai a Sap ang mai an ni. Tin, French ho hi chu mingo an ni chung pawh in mihang Africa mi te, India mi te an hmusit ve lova; anmahni chi te ang bawkin an be tha in an zah der thei em em a, Africa rama ram lak tlém tē an nei ve a, mihang sipai an nei ve bawka, chu mi hang te chu hmel chhe pui pui lu. theu re ru, hmui lip tiar tuar an ni a; nimahsela French ho chuan anmahni sipai te blawh zat ang an pea, rawsawt pawh thuhmunin an hmuh tir a. Hmun khata chaw an ei pui a, hmun khata an mu hova; tin, an rama mi hang te leh anmahni chipui ngei chunga thu hmun in tumah fau chu-ang lovin ro an rel aui.

Tin, keini ho kan zuk thlen' tih chuan mihang an hmusit lo tih te kan la hre silova, an hmel that zia leh keini hmel ohhiat zia kan ngaihtuah in an mah te va leng ila biak pawh min be duh lovang tih kan ringa; nimahsela kan va len' chuan "Thahval ohibai" an lo ti a, thutthleng te chu min lo pe thuai thnai a, keini lah chu an jawng kan hre si lova; amaherawhchu Sap (English) jawng an hriat ohhun an thawh a, a changin kei ni'n kut te in kan zai zir a, an nula te chuan thu shawi tur te an hre huem thei hle mai. Sap dana chuan thlangval te lo leng shela, nula ngawirenga an aym a, jawngna an hriat loh chuan "Mi a" ti in an ngaih avangin; nula in an tleirawl tih in jawngna tur hriet hi an zir thin aui. Tin, Mizo chu khual hla taka mi te va hmu ila, kan in biak pawhna hmase ber chu "In dam thlang em?" tih leh "In thlawhma apha em?" tih hi a ni a, nimahsela French ho nena kan in biak ber, chu, "Kum eng zat nge i nih?" tih leh "Nupui, nei jawh

em?" tih hi an' ber.

Tin, French ho hi thil an thiam hle a lekha pawh an siak thiam em em a; an pitar te pawh lekha siak mawi a chuan kan thuk thei hauh lo. Thil engkim a, ohhe lam a pawh, tha lama pawh "BER" tih theih an ni.

Tin, French ho chauh pawh ni lovin Sap (English) ho pawh in mi an biakin "I hming eng nge ni? I hlawh eng sat nge?" tih leh; "Khawi i ram atanga lokal nge i nih?" tih hi a mamawh chauh va tih loh chu mi tumah an sawt phung phung ngai hek lo. Tin, French ti ngval pakhat tha ka ti chu tuna kan lo hawn tum bian "Marseilles France ram khawpui pahniha hi kan rawn tiawh a, khaw ropui tak leh mawi taka ni a, chu mi khaw chira chuan ni thum lai kan ohama, kan awm-na hman hming chu "Les Olive" an ti a, tin vawi khat chu Marseilles khaw ohunga ka va lenga thui deuh mat kawng ka bova, kawt-thiêra ka kal te chuan, in a ropui avang leh a shân avangin khâm kara kal ang mai ka ni a, in pang leh van ngawt ka hmu mai mai a; French tiangval pakhat Sap tawng tiêm te a thiam a, ka manga'n tawh vei nen chuan mi hrui ta a, kan bah vê vâ hle a, a kawnga hlat avangin; tin, nakin a chuan "Ka tan i bah em em a, kei pawh ka lawm em em mai," ti in coffee lei shak ka tuma; nimahahela ani chubn, "Nang sawng mi khual i nih hi; chavângio kei ma'n coffee man a tan pawisaka pe sawk ang," a ti a; amah chuan a lei ta sawh a; tin, kei chuan lawm man a chuan a ni dawp ti ti ka in ring a, lawm mana Franc 1/11/0 hu ani pek ka tum a, a la dah lo a chuan "Salvation Army i ni a lo?" ka ti a. A

ni chuan "Ni lo, Roman Catholic ka ni" a ti a.

Tin, Marselles khua a tângin kan ohhuak ta a, Port-
said khua ah ni surih kan awm a ohu khua ohu France
ram ngaihtuahin a hrehawm ngawt mai; ni a sa viau
mai a, vuivut a tam êm êm bawka, ohumi khua a chuan
ehitiu an awm bawka, English te, (Sap) French mi te,
Spain mi te, Portugues mi te, Italy mi te, Grik mi te,
Russia mi te, Turk mi te Arab mi te, Juda mi te, Ass-
urian mi te Egyptian mi te, Negro hmui ohhah te, Ne-
gro lu theu mi te, Zuloo mi te an awm a, ohung ohu
tawng hrang te an ni theuh shi a.

Tuna France rama kal hi Company dăng hotu te
dang ohu ka hre hlei lova; amaherawhchu kan Company
29na a kan hotu te ohu an tha in an fel hle a, ho te
thu nan dan an thiam êm êm a, anmahni Pathian ring lo
nimahsela rorêl dân an thiam hlê ani. Tin, kan Mizo
kuli ho ohu tlâwm an ngâi thei êm êm a, vai ho kuli te
erawh chu an hmêl leh an nungebanga kan en in tlâwm
ngaihna hmel pu in kan hmu lo, an tuar zuau vin an
tăp zing-êm êm ani.

Tin, Sap dân mawi then khat kan Mizo ho hian la
ila, kan Mizo hnam hi kau mawi shawt in ka ring ani,
a zawng a za chuan kan thiam na leh kan
finna in a tlin' lo tawp aunga; nimahshela kan tum chu-
an then khat ohu kan tan zir theih a awm.

Zun leh ek thiar kawng a hian mi hmuh lo lai hun hi
zawng hram thei ila, mawina pakhat zir harsha lo pawl
ani. France rama hian India mi chi tam tak kan ka a
nimahsela Mizo ho tluka bming tha pu an awm lo a
shuvangin India rama hian Mizo hi slawngal thei
hnam kan nih ka ring ani.

Tous hien French bo m'habna hia them-in k'a a star a Sol-
fa thiamte'n an zir theih nia, a Solfa nen ka'n star a ni:—

MARSEL HLA.

1. Ye sons of France a rise to glo ry hark hark what
2. Oh sac red love of home and coun try breath in our

voe ces bid you rise your ty rant deed are told in
sons Thine our pure flame oh li ber ty can bar con

sto ry, be hold their standard o'er you flies behold their
fine Thee can wheep thy no ble spi rit tame can wheep thy

stan dard o'er you flies shall you your countrys wrongs un
no ble spi rit tame be neath our flags may all con

weep ding be hold that fierce that hire King band lay
der for thier arm tri um phant to wield be

waste and de so late our land while peace and liberty
there for them as sower and sheild and the world will bless our

lie blec ding	To arms	to arms ye brave
de fan der		
		to arm ye

in firm	bat to lion stand	March on march on

ONHGANVAWRA LEH THAM-NEURI IN-NEIH NIA THUO

THAM-NEURI "Khamdiana Luoglong lah fawu. Onhganva-wra leh in-neih ni a, mipa lam-in-man an pih leh Hmeichhefiamman thuan chin he hunaia hima kin siak. He mikan siak na ayanin he lakhe phaban thu chuang sawng ah thu nghet a rust in a lo sawn ap.

MIPAN LAM-NEURI THAM LATANA SANPHET Thipha hrui khaw man tangka 60. Thimat thil thal 12 a man tangka 30. Matkhin a man tangka 40. SHAT (Mipo) a man tangka 100. Thival hrui khaw man tangka 40. Tangka 2 (Saput) (sehring) upakhat a man tangka 40. Saput 2 (Saput) upakhat thur duh hun hunaia lah thur a ni, a man tangka 80. A man Rang 584/0/0.

HMEICHHE THUAM. Thipha (a fahgei 16, a kam 16 a, lah 3, leh a hawa per 2) a man cheng 1,000/0/0. "He thina man kan siak hi, dannarana sawi fahna cha-uh ani a, hral ral ah chuan a leh bnh pawh a phal a ni 10 lah ani a thipha hrui thum huna khata thil sawn a fahna 2 non huna cheng 300/0/0. Thival hrui 7 a man cheng 20 thipha hrui 7 man cheng 140. Thival hrui 7 a man cheng 10 thipha hrui thum man cheng 30. Thival a lah kan son tak tak 2 non pawl thi tek in a lah kan son cheng 30/0/0. Rangkachak sungbun 1 a man cheng 25/0/0. Puanan tak 54 a man cheng 54 Hetingham (thipha) 1 a man cheng 8 Puanchei 7 cheng 5 man thipha a lai in cheng 35 Puan nara 7 a man thipha a lai in cheng 22 Puan dang lam 4

	Re. A. P.		Re. A. A.
Kawp hachawp 1	2 0 0	Tangka slan 1	1 0 0
Mawm duang	3 0 0	Thingpui no 1	1 0 0
Senteloh duang	4 0 0	Ting duang 48	48 0 0
Hial thiong 1	1 0 0	Thal 11	44 0 0
Kamir lun 1	6 0 0	Darbelpui	40 0 0
Ngon beriba 3	3 0 0	Tangka fai	100 0 0
Dar no (ngon) 2	2 0 0	Thanthuama thawh	
Ehank bai 1	2 0 0		20 0 0
Saikhap ngon 2	4 0 0	Chawtawh var leh no	
Ehankbai 4 1	1 0 0	3	12 0 0
Beriba 3	3 0 0	Sobawng pui 1	40 0 0
Aluminium No. 1	1 0 0	Hrangkung'a'n tangka	
Tangka hual thier			4 0 0
2	2 0 0		

A val-in Re. 1967 0 0

LAWINA.

Sial 1	50 0 0	Vawkpa 1	10 0 0
Sobawng 2	27 0 0	Vawkpui 6	30 0 0

Lawina sawng sawng belkhawm in Re. 117 0 0

Lawina leh hmeichhe thuan belkhawm in Re. 2094 0 0

Makthanga.

VAWK NO PIANG MAK THU.

Kathing so n.

Ka Kathing hi ngun takia lo Kathing ong cho
n. Jaly tala a hian kan vawg vawh in no a hialg a
no Kathing phis in a piang a a-hia kan lo cho phis a
cho a hialg kan lo cho phis a a lo cho a hialg

parut ani; a beng chu pali ani a, a mit chu pali bawh
ani a, a mit huai a a beng a awm a, "hetiang a, thil
mak reng reng kan la hmu ngai lo" an ti huai huai mai
a; a mak an ti em em mai; tin, a vawkpui pawh chu a
zan a chuan sakei in a sheh ta mai a a mak kan ti
em em mai.

In thian,

Darnaia.

Zalala khua. 23/6/13.

JERUSALEM CHHIAT THU A. D. 70.

Isua hian wawi tam tak Jude te zing a a lokal leh
na tur leh Jerusalem chhiat tur shawi fo mahshela an
awi duh hauh lo. An ngai tha duh ngai hek lo. A-
maherawhothu an ngaih duh loh avangin Isua'n a thil
tih tur a thuh duh ngai lo, an swi loh lai takin, leh
ba khawvel suai a sam tak a an awm lai takin an
Jerusalem engmah tih chhiat theih tur ni a an rin ngai
loh Pathianin Rom sipai ho hmanin a rawn ti ehhe ta
vak mai a, chutiakuan an biak in lian, Lal Heroda
lian an a shak te chu a mawina sawng zawng nen tih
chhiat vekh a lo awm ta. Chu chu Isua thih a chin-
kaw 49 April tala tak. a a ni. Lir nasha takin a lo
ngiang a, kush repui tak tak te chu a lo ohim a. Ohu
releh an rai. Rom sipai ho chuan an lo khat ta phut
mai a. Natsah pate chuan an fa duh em em te chu
hian leh kawkwi duh mah shela eng tin mah an tih thei
ta lo, an fa duh em em te kha Rom sipai ho chuan an
mah reng a te kha daih hriam in an ohhun vak
vak mai a, a pui a peng in tumah reng sah leh shorh
mah shela an aghaicha ta vak mai a ni, pumpeth
mah shela an pumpeth hman ta lo, a tlat tak

thawh lawm kan lo shiama, kan thian te then khat obu-
an lawm ngai takin an lo thawh ta hlawm a. A thi
a an leh pa obu an lawm em em a, a a hnua a thawh-
ta ta hming ka ziaik a.

	Rs. A. P.		Rs. A. P.
1 Thanghianga		17 Thanchhunga	0 4 0
Headman	4 0 0	18 Hrangbawia	0 4 0
2 Sankunga	1 0 0	19 Lalnghenga	0 2 0
3 Zathmanga	1 0 0	20 Manga	0 4 0
4 Lalvela	1 0 0	21 Lai	0 2 6
5 Lalbanga	1 0 0	22 Chhura	0 4 0
6 Thangchina	1 0 0	23 Rothanga	0 8 0
7 Hualtlana	1 0 0	24 Hangtea	0 4 0
8 Saingena	0 2 0	25 Lukawla	0 8 0
9 Hmartawna	0 8 0	26 Lianchana	0 4 0
10 Salohhunga	0 2 0	27 Biala	... ..
11 Shena	0 2 0	28 Hranghrima	0 1 0
12 Thangpianga	0 2 0	29 Huata	0 4 0
13 Shena	0 2 0	30 Thatchianga	0 2 0
14 Kawrkama	0 2 0	31 Ohawnga	0 8 0
15 Kapunga	0 4 0	32 Thangthula	0 1 0
16 Manliana	0 4 0	33 Lama	0 2 0
		Totol.	15 10 6

Thawh lawmna hi kan Zo ram a hian kan la ngai
hu mang lova, tu te pawh in lo ngaihtuah ula, kei
lawmna tangkal em em leh tha em em in ka ring ani.
thawh ta te'o su no khat leh sikret zial khat emaw
an an hman' tur kha, thawh khawm obu an mi rethoi
an an an ohhungin kum khat tam a an lo nun'

pui thei hial a, kan thingtlang ram a hiau kum khua in
lo ching thei ila, dan mawi tak ni in ka ring a ni.
Kan thian pakhat Biala chhuugte melveng a mi hiau a
thawh ve duh lo a mi hei zawng zinga hian tlawm ngai
lo ber ani e kan ti.

Zahula,

Sailo.

Champhai,

7/8/1918.

State Library.

Aizawl

Acce

Date

Sup.

Price

SAWRKAR SUM BA HO KHAW LALTE ZAWNG

ZAWNG HRIATTIRNA

Kuminah hian thlawhna a tha deuh fe na chungin tam laia Lal ho an khuate nena Sawrkar sum pukthe ho khan an rul lo tih ka lo hria a.

Sawrkarin a tanpuite tan hei hi thil mawi lo tak mai a ni. Tu khua mah ngaidam an ni ang tih thu a awm lova, chuvangin an sum bat hi an lo rulh theih loh chuan hming chhiatna nasa tak an nei dawn a ni a, an ramte pawh ram dang Lal an sum bat rulh sak duhtute hnenah pek sak hial pawh a ni thei ang.

Chuvangin sum ba rei lutukthe rulh theihnazia hi ngaituah a tul a ni.

Ajal a Sawrkar Contractor ina bulfai dah khawm-na ah bulfai mound khatah cheng 5 zelin a lo lei ang.

Hemi thu hi February ni 15-1932 ah ka ennawn leh ang a, an sum bat pek hun tawh, lo la pelo reng te khua chu nasa taka ngaituah an ni ang.

C. H. Bell,

Dated Ajial
The 14th January 1932.
Superintendent
Lushai Hills.

BÁWKA P. W. D. ZIAKTU LUNGLEH

Kan thianpa Bawka thih thu Chanchinbu a kan han-sawi kha, a nupui leh a fate panga a thihsan chu Ajial ah an lo pém phéi leh na a, tanpuina thawh-han sum a lo ni a. Hemi hnuia ziahte hian an lo, an a vailin tangka 29-6-0 a lo tling a, a lawm-
the mai a ni.

1.	Babu R. C. Das Supervisor	3	0	0
2.	Babu A. K. Sen Gupta Head Clerk	2	0	0
3.	Rateswar Barua S. I.	1	0	0
4.	R. C. Domai A. S. I.	0	6	0
5.	Babu S. C. Dam P. W. D.	0	8	0
6.	Babu D. C. De P. W. D.	0	8	0
7.	Babu D. C. Dhar P. W. D.	0	8	0
8.	Ahmed ali Dewan Overseer	1	0	0
9.	Babu R. C. Deb S. O.	0	8	0
10.	Babu P. C. Bhattacharjee S. O.	0	8	0
11.	Makthanga	2	0	0
12.	Thanga	2	0	0
13.	Zotuwanga	1	8	0
14.	Hmara	1	0	0
15.	Lianboka	1	0	0
16.	Lianhuna B. A.	1	0	0
17.	Staka	1	0	0
18.	Zialunga	1	0	0
19.	Rualkhuma	1	0	0
20.	Kallua B. A.	1	0	0
21.	Saikhuna	1	0	0
22.	Tunga C. I.	1	0	0
23.	Vaia D. R.	1	0	0
24.	Lianthuama	0	8	0
25.	Chalfhauva	0	8	0
26.	Chhunruna	0	8	0
27.	Hrangdawla C. I.	0	8	0
28.	Rualkhuma S. O.	2	0	0
Total				29 6 0